

KONKURENCES PADOME

Blaumaņa ielā 5a, Rīgā, LV-1011 ♦ tālr. 67282865 ♦ fakss 67242141 ♦ e-pasts: council@kp.gov.lv

L Ē M U M S

Rīgā

Nr. E02-8

(Prot. Nr.11, 2.§)

2009. gada 24. martā

Par lietas izpētes izbeigšanu daļā un pārkāpuma konstatēšanu, tiesiskā pienākuma un naudas soda uzlikšanu daļā

Lieta Nr.2249/08/05/25

Par Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas ģenerālklausulas un 13.panta pirmās daļas 1.punktā noteikto aizliegumu pārkāpumu Rīgas brīvostas pārvaldes darbībā

1. Konkurences padome 25.08.2008. saņēma SIA „PKL” (turpmāk – PKL) 22.08.2008. iesniegumu Nr. 259/08-08, kurā PKL informē Konkurences padomi par to, ka Rīgas brīvostas pārvalde ar savām darbībām ierobežo konkurenci velkoņu pakalpojumu tirgū Rīgas brīvostā.

Rīgas brīvostas pārvaldes Kuģošanas departamenta ostas kapteinis 07.08.2008. izdeva rīkojumu Nr.21 (turpmāk – Rīkojums Nr.21), ar kuru tika noteikts lieltonnāžas kuģu ar GT (bruto tonnāža) virs 20 000 tonnām vai kuģu, kuru garums pārsniedz 180 metrus, ievēšanai/izvešanai no noteiktām piestātnēm Rīgas ostā izmantot divus velkoņus ar to kopējo jaudu ne mazāku kā 7300 kW.

Lai turpinātu velkoņa pakalpojumu sniegšanu Rīgas brīvostā atbilstoši Rīkojuma Nr.21 prasībām, PKL uz „Bareboat Charter” līguma pamata ieguva tiesības izmantot velkoņus MARSS-1 un CASTOR. Lai PKL uzsāktu sniegt velkoņa pakalpojumus ar velkonī MARSS-1, PKL 11.08.2008. vēstulē Nr. 235/08-08i lūdza Rīgas brīvostas pārvaldi pieņemt velkoņa MARSS-1 kapteiņu zināšanu pārbaudi. Rīgas brīvostas pārvaldes amatpersonas 19.08.2008. vēstulē Nr.21 norādīja, ka PKL velkonim MARSS-1 nav atļaujas pakalpojuma sniegšanai Rīgas brīvostā, kā arī minētajiem kapteiņiem jāapgūst iemaņas strādāt uz šāda tipa kuģiem saskaņā ar Ministru kabineta 07.02.2006. noteikumiem Nr.102 „Noteikumi par ločiem” (turpmāk – Noteikumi par ločiem). PKL uzskata, ka Rīgas brīvostas pārvalde nepamatoti vilcinājusi

kuģošanas atļaujas izsniegšanu PKL velkonim MARSS-1, nepieņemot eksāmenus minētā velkoņa kapteiņiem.

PKL izsaka iebildumus saistībā ar Rīgas brīvostas pārvaldes Kuģošanas departamenta ostas kapteiņa 12.08.2008. izdoto rīkojumu Nr.22 (turpmāk – Rīkojums Nr.22), kurā noteikts, ka Kuģu satiksmes centram (turpmāk – KSC) uzdots veikt centralizētu informācijas pieteikumu saņemšanu caur aģentējošiem komersantiem velkoņu pakalpojumu sniegšanai un noteikt velkoņu pakalpojumu sniegšanas kārtību saskaņā ar Rīgas domes 07.03.2006. saistošajiem noteikumiem Nr.42 „Rīgas brīvostas noteikumi” (turpmāk – Rīgas brīvostas noteikumi), tādējādi ļaujot Rīgas brīvostas pārvaldei regulēt velkoņa pakalpojumu sniegšanas kārtību Rīgas brīvostā.

Iesniegumā PKL lūdz Konkurences padomi ierosināt lietu par Rīgas brīvostas pārvaldes rīcību velkoņu pakalpojumu sniegšanas tirgū Rīgas brīvostā un novērst Konkurences likuma un Eiropas Kopienas dibināšanas līguma pārkāpumus Rīgas brīvostas pārvaldes rīcībā velkoņu pakalpojumu sniegšanas tirgū Rīgas brīvostā.

SIA „PKL” (no 24.11.2008. SIA „PKL flote”) ir reģistrēta Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistrā ar vienoto reģistrācijas Nr.40003643581. Tās juridiskā adrese ir Rīga, Tvaika iela 37a, LV 1047.

Rīgas Brīvostas pārvalde 1998.gada 9.jūlijā ir reģistrēta Valsts ieņēmumu dienestā ar vienoto reģistrācijas Nr.90000512408. Tās juridiskā adrese ir Saivas iela 40, Rīga, LV 1030.

Pamatojoties uz Konkurences likuma 8.panta pirmās daļas 1.punktu un 23.panta trešās daļas 3.punktu, Konkurences padome 24.09.2008. pieņēma lēmumu ierosināt lietu „Par Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas ģenerālklausulā un 13.panta pirmās daļas 1.punktā noteikto aizliegumu pārkāpumu Rīgas brīvostas pārvaldes darbībā”¹.

Konkurences padome 01.11.2008. vēstulē Nr.3026, atbildot uz PKL 08.10.2008. vēstulē Nr.298/10-08i pausto iebildumu, sniedza skaidrojumu, ka PKL iesnieguma izvērtēšanas stadijā netika iegūta informācija, kas liecinātu par Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 82. un 86.panta pārkāpuma pazīmēm un uz kā pamata būtu ierosināma lieta par iespējamo Eiropas Savienības konkurences tiesību pārkāpumu.

Ierosinātās lietas ietvaros tika pieprasīta papildus informācija no SIA „PKL”, Rīgas brīvostas pārvaldes, Ventspils brīvostas pārvaldes, Liepājas Speciālās Ekonomiskās Zonas pārvaldes, Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra, Valsts ieņēmumu dienesta, valsts akciju sabiedrības „Latvijas Jūras administrācija” (turpmāk – Latvijas Jūras administrācija).

Izvērtējot Iesniegumā minēto un papildu iegūto informāciju, Konkurences padome

konstatēja:

¹ Saistībā ar Konkurences likuma 13.03.2008. pieņemtajiem grozījumi, kas stājās spēkā 01.10.2008., lietas nosaukums ir precizēts atbilstoši spēkā esošajam normatīvo aktu regulējumam.

2. Rīgas brīvostas pārvaldes darbības normatīvais regulējums un novērtējums atbilstoši tirgus dalībnieka jēdzienam

2.1. Saskaņā ar Rīgas brīvostas likuma 5.pantu Rīgas brīvostas pārvaldīšanu veic Rīgas ostas pārvalde, kuras kompetenci nosaka „Rīgas brīvostas likums”, Likums par ostām, Rīgas domes 06.04.2004. nolikums Nr.95 „Rīgas brīvostas pārvaldes nolikums” (turpmāk - Rīgas brīvostas pārvaldes nolikums) un Rīgas brīvostas noteikumi, kas reglamentē Rīgas brīvostas iekšējo režīmu.

Saskaņā ar Likuma par ostām 7.panta pirmo daļu Rīgas ostas pārvalde ir atvasināta publisko tiesību juridiskā persona. Rīgas brīvostas pārvaldes nolikuma 1.1.punkts arī nosaka, ka: „Rīgas brīvostas pārvalde ir atvasināta publisko tiesību juridiskā persona, kuru izveido Rīgas dome Likumā par ostām noteiktajā kārtībā un kurai saskaņā ar likumu piešķirta autonoma kompetence, kas ietver arī sava budžeta veidošanu un apstiprināšanu.”

Likuma par ostām 7.panta otrā daļa nosaka ostu pārvalžu funkcijas, kuras tās veic kā publisko tiesību subjekts. Savukārt Likuma par ostām 7.panta trešā daļa nosaka funkcijas, kuras tās veic kā privāto tiesību subjekts. No Likuma par ostām 7.panta trešās daļas izriet, ka ostas pārvalde, veicot ostas pakalpojumu pieprasījuma un piedāvājuma izpēti, izstrādājot un apstiprinot finanšu līdzekļu izlietojuma tāmes projektu nākamajam kalendārajam gadam un turpmākajiem pieciem gadiem, organizējot ostas izbūvi, nodrošināt tās īpašumā esošās vai valdījumā nodotās infrastruktūras uzturēšanu un attīstību, slēdzot līgumus ar komercsabiedrībām par to darbību ostā u.c., lai nodrošinātu un pilnveidotu ostas infrastruktūru un pakalpojumu kompleksu atbilstoši ostas pārvaldes nolikumam un ostas attīstības programmai, darbojas kā privāto tiesību subjekts. Tā paša likuma 18.panta pirmā daļa nosaka, ka „komercdarbība ostā notiek saskaņā ar spēkā esošajiem likumiem un citiem normatīvajiem aktiem, ostas noteikumiem, un pamatojoties uz ostas pārvaldes un attiecīgā uzņēmēja noslēgto līgumu (..)”. Tādā veidā Rīgas brīvostas pārvalde darbojas ostas apsaimniekošanas (pārvaldīšanas) tirgū.

Ievērojot Likuma par ostām 12.panta pirmo, otro un ceturto daļu, kas nosaka ostas pārvalžu finanšu līdzekļu avotus, izmantošanu un uzskaiti, kā arī tā paša likuma 13.panta pirmo un trešo daļu un 14.panta pirmo daļu, no kā izriet, ka ostas pārvalde nosaka ostas maksas un saņem daļu no tām, secināms, ka ostas pārvalde, veicot tai likumā noteiktās ostas apsaimniekošanas funkcijas, darbojas, balstoties uz saimnieciskas darbības principiem.

Konkurences likuma 3.pantā noteikts, ka Konkurences likuma noteikumi attiecas uz tirgus dalībniekiem un jebkuru reģistrētu vai neregistrētu tirgus dalībnieku apvienību. Saskaņā ar Konkurences likuma 1.panta 9.punkta definīciju un atbilstoši Konkurences likuma mērķim un jēgai par tirgus dalībnieku šā likuma izpratnē var uzskatīt jebkuru personu, kura veic vai gatavojas veikt saimniecisko darbību Latvijas teritorijā vai kuras darbība ietekmē vai var ietekmēt konkurenci Latvijas teritorijā.

2.2. Saskaņā ar Rīgas brīvostas pārvaldes nolikuma 1.3.apakšpunktu Rīgas brīvostas pārvalde ir juridiska persona, kuras augstākā lēmējinstītūcija ir

brīvostas valde un valdei pakļauts izpildaparāts, kuru vada ostas pārvaldnieks. Izpildaparāts kā pārvaldes institūcija īsteno brīvostas pārvaldīšanu atbilstoši valdes lēmumiem un Rīgas brīvostas pārvaldes nolikumam.

Saskaņā ar Rīgas brīvostas pārvaldes nolikuma 7.3.apakšpunktā noteikto, brīvostas pārvaldnieka pienākumi ir: vadīt izpildaparāta darbu (7.3.7.apakšpunkts), atbilstoši savai kompetencei nodrošināt ostā kuģošanu un tās drošību (7.3.5.apakšpunkts), organizēt brīvostas pārvaldes īpašumā esošā un valdījumā nodotā valsts un pašvaldības īpašuma apsaimniekošanu atbilstoši kuģošanas drošības prasībām, brīvostas attīstības programmai un vides aizsardzības prasībām (7.3.4.apakšpunkts), kā arī savā darbā ievērot labas pārvaldības principu un citus tiesību principus (7.3.9.apakšpunkts). Savukārt Rīgas brīvostas pārvaldes nolikuma 7.4.13.apakšpunkts brīvostas pārvaldniekam nosaka tiesības izdot rīkojumus atbilstoši tā kompetencei, izveidot brīvostas pārvaldes izpildaparātu un saskaņā ar 7.4.6.apakšpunktu pieņemt darbā un atbrīvot no darba brīvostas pārvaldes darbiniekus, noteikt viņu tiesības, sociālās garantijas un pienākumus, slēdzot darba līgumus atbilstoši Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem.

Konkurences padome 11.10.2006. lēmumā Nr.116 „Par SIA „Tosmares kuģu remonts” 10.02.2005. iesniegumu”² ir secinājusi, ka „(..) ostas pārvaldes (vai attiecīgo amatpersonu) darbība, nodrošinot kuģošanas drošību ostā, ir uzskatāma par publisko funkciju pēc būtības”. Proti, ostas kapteinim likumā noteiktās funkcijas nav uzskatāmas par saimniecisku darbību, kas ļautu to atzīt par tirgus dalībnieku Konkurences likuma izpratnē.

Atbilstoši Rīgas brīvostas kapteiņa amata aprakstam (Konkurences padomē iesniegts 12.11.2008.), cita starpā, ostas kapteiņa funkcijas ir „(..) realizēt un pārstāvēt ostas pārvaldes un Jūras administrācijas intereses savas kompetences ietvaros kuģošanas drošības un jūras vides aizsardzības jautājumos ostas teritorijā” un „(..) vadīt Rīgas brīvostas kapteiņdienesta darbu”. Tāpat amata aprakstā noteikts, ka „(..) darbinieks saņem norādījumus no: Rīgas brīvostas pārvaldnieka, Kuģošanas departamenta direktora (..)”.

Ostas kapteiņa izdotie rīkojumi tiek noformēti uz Rīgas brīvostas pārvaldes Kuģošanas departamenta veidlapas.

Nemot vērā minēto, Konkurences padome secina, ka ostas kapteinis kā darbinieks ir pieņemts darbā Rīgas brīvostas pārvaldes struktūrvienībā (izpildaparātā), tādējādi tas pilda savas likumos noteiktās funkcijas Rīgas brīvostas pārvaldes interesēs. Rīgas brīvostas pārvaldei kā darba devējai ir pienākums pārraudzīt un atbildēt par tās darbinieku vai amatpersonu darbību, ja tie, veidami noteiktus pienākumus vai funkcijas, izvirza prasības vai pieņem lēmumus, kas ir pretrunā Konkurences likumā noteiktajam aizliegumam. Tādējādi ir secināms, ka tirgus dalībnieka amatpersonas darbības, ar kurām tiek pārkāpts Konkurences likuma 13.panta pirmajā daļā noteiktais aizliegums, ir uzskatāmas par tirgus dalībnieka darbībām.

² Konkurences padomes 11.10.2006. lēmums Nr.116 „Par SIA „Tosmares kuģu remonts” 10.02.2005. iesniegumu”, pieejams http://www.kp.gov.lv/uploaded_files/2006/DE02_116_1110.pdf

Ņemot vērā minēto, Rīgas brīvostas pārvalde, darbojoties atbilstoši saimnieciskās darbības principiem, kas noteikti komersantiem, Konkurences likuma izpratnē ir uzskatāma par tirgus dalībnieku, kas darbojas ostas apsaimniekošanas tirgū.

3. Konkrētais tirgus

Konkrētais tirgus Konkurences likuma 1.panta 4.punkta izpratnē ir konkrētās preces tirgus, kas izvērtēts saistībā ar konkrēto ģeogrāfisko tirgu. Atbilstoši Konkurences likuma 1.panta 5.punktam konkrētās preces tirgus – noteiktās preces tirgus, kurā ietverts arī to preču kopums, kuras var aizstāt šo noteikto precī konkrētajā ģeogrāfiskajā tirgū, ņemot vērā pieprasījuma un piedāvājuma aizstājamības faktoru, preču pazīmes un lietošanas īpašības. Savukārt atbilstoši Konkurences likuma 1.panta 3.punktam konkrētais ģeogrāfiskais tirgus – ģeogrāfiskā teritorija, kurā konkurences apstākļi konkrētās preces tirgū ir pietiekami līdzīgi visiem šā tirgus dalībniekiem, un tādēļ šo teritoriju var nošķirt no citām teritorijām.

No Likuma par ostām 7.panta trešā daļā un 18.panta pirmā daļā noteiktajām brīvostas pārvaldes funkcijām izriet, ka Rīgas brīvostas pārvalde darbojas ostas apsaimniekošanas (pārvaldīšanas) tirgū, kur tai Rīgas brīvostā ir piešķirtas ekonomiskās izņēmuma (ekskluzīvas) tiesības.

Ostas apsaimniekošanas tirgus sevī ietver visu to pakalpojumu kopuma un infrastruktūras nodrošināšanu, kas noteikta ostām normatīvajos aktos un ar ko Rīgas brīvosta konkurē ar citām ostām. Par ostas pakalpojumu kopuma un infrastruktūras izmantošanu Rīgas brīvostas pārvalde saņem ostas maksas.

Tai pašā laikā pati Rīgas brīvostas pārvalde 2008.gadā ir uzsākusi komercdarbību Rīgas brīvostā velkoņu pakalpojumu sniegšanā. Līdz tam velkoņu pakalpojumus Rīgas brīvostā sniedza viena komercsabiedrība – PKL. Velkoņu pakalpojumu sniedzējiem ostas infrastruktūra ir būtiska saimnieciskās darbības veikšanai.

Jau iepriekš vērtējot velkoņu pakalpojumus, Konkurences padome ir konstatējusi³, ka velkoņu pakalpojumi aptver galvenokārt kuģu ievilkšanu ostā un izvilkšanu no ostas, kuģu pietauvošanu un attauvošanu, kā arī citus darbus. Tādējādi konkrētās preces tirgus ir velkoņu pakalpojumi, kas aptver visus iepriekš minētos pakalpojumus, kuros var tikt izmantots velkonis. Vienlaicīgi tika konstatēts, ka Latvijas ostas veido atsevišķus konkrētos ģeogrāfiskos tirgus, jo velkoņu pārvietošana no vienas ostas uz otru ir saistīta ar ievērojamiem zaudējumiem un nav ekonomiski pamatota. Tādējādi Rīgas brīvostas infrastruktūra nav aizvietojama ar citu ostu infrastruktūru.

Atbilstoši Latvijas Jūras administrācijas Latvijas Kuģu reģistra 02.09.2008. sniegtajai informācijai Rīgas brīvostas pārvaldei ir reģistrētas īpašuma tiesības uz velkoņiem FĒNIKS, STELLA un SANTA.

³ Konkurences padomes 27.06.2007. lēmums Nr.80 „Par SIA „Ostas flotes” un SIA „PKL” 16.02.2007. ziņojums par apvienošanos”, publicēts Latvijas Vēstnesī 05.07.2007. (Nr.107 (3683))

Atbilstoši PKL 29.09.2008. sniegtajai informācijai PKL īpašumā ir velkoņi TOM (jauda kW – 1180, zirgspēku jauda (turpmāk – HP) - 1600), SOMERI (jauda kW – 1854, HP - 2500), URAN (jauda kW – 2102, HP - 2850) un ALTAIR (jauda kW – 2100, HP - 2850), kā arī noslēgti „Bareboat Charter” līgumi par velkoņiem MARSS-1 (jauda kW – 3800, HP - 5040) un CASTOR (jauda kW – 3650, HP - 4920).

Lietā ir noteikti divi konkrētie tirgi - Rīgas brīvostas apsaimniekošanas tirgus un velkoņu pakalpojumu tirgus Rīgas brīvostā. Rīgas brīvostas apsaimniekošanas (pārvaldīšanas) tirgus un velkoņu pakalpojumu tirgus Rīgas brīvostā ir saistīti tirgi, jo velkoņu pakalpojumu sniegšana bez ostas infrastruktūras nav iespējama. Attiecīgi Rīgas brīvostas pārvalde, būdama dominējošā stāvoklī Rīgas brīvostas apsaimniekošanas tirgū, spēj būtiski ietekmēt tirgus dalībnieku saimniecisko darbību un konkurenci ar Rīgas brīvostas apsaimniekošanu saistītajos konkrētajos tirgos. Konkrētais tirgus, kurā izvērtēta Rīgas brīvostas pārvaldes rīcības ietekme uz konkurenci, ir velkoņu pakalpojumu tirgus Rīgas brīvostā.

4. Dominējošais stāvoklis konkrētajā tirgū un tā ļaunprātīgas izmantošanas aizliegums

Rīgas brīvostas pārvalde kā tirgus dalībnieks saskaņā ar Likumu par ostām atrodas ekonomiskā izņēmuma stāvoklī ostas apsaimniekošanas tirgū Rīgas brīvostā (sk. lēmuma 3.punktu), kas pārliecinoši norāda, ka tā šajā tirgū ir dominējošā stāvoklī un uz to attiecas Konkurences likuma 13.panta pirmajā daļā noteiktais dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas aizliegums.

Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas ģenerālklausula nosaka, ka jebkuram tirgus dalībniekam, kas atrodas dominējošā stāvoklī, ir aizliegts jebkādā veidā ļaunprātīgi to izmantot Latvijas teritorijā. Dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana var izpausties arī kā atteikšanās slēgt darījumu ar citu tirgus dalībnieku vai grozīt darījuma noteikumus bez objektīvi attaisnojoša iemesla (13.panta pirmās daļas 1.punkts).

Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas 1.punktā noteiktā aizlieguma pārkāpums izpaužas, ja dominējošā stāvoklī esošs tirgus dalībnieks izvirza noteikumus, kā rezultātā tirgus dalībniekam bez objektīvi attaisnojoša iemesla tiek atteikts slēgt darījumu vai esošs darījums tiek grozīts (vai jebkuru tādu noteikumu izvirzīšana/neizvirzīšana), kā rezultātā tiek kavēta, ierobežota un deformēta konkurence kādā no konkrētajiem tirgiem.

Dominējošā stāvoklī esoša tirgus dalībnieka, kuram pieder neaizvietojaama infrastruktūra un kurš vienlaicīgi arī pats to izmanto saimnieciskajai darbībai, atteikums tirgus dalībniekam, ar kuru tam ir līgumattiecības, atbilstoši iepriekš norādītajam aizliegumam var izpausties arī kā tādu nosacījumu izvirzīšana, kas ir mazāk labvēlīgi nekā tie, kādus tas izvirza saviem pakalpojumiem konkrētajā tirgū. Tādā veidā dominējošā stāvoklī esošs tirgus dalībnieks attiecīgajā tirgū diskriminē citus tirgus dalībniekus par labu paša sniegtajam pakalpojumam, aizsargājot vai stiprinot savas pozīcijas saistītajā tirgū.

Mazāk labvēlīgu noteikumu izvirzīšana konkurentam iever tādu prasību izvirzīšanu, kas nostāda dominējošo tirgus dalībnieku izdevīgākā pozīcijā, t.sk. veicot darbības, kas novilcina paša izvirzīto prasību izpildi (ignorējot vai novilcinot atbildes sniegšanu, neveicot pārrunas situācijas atrisināšanai) vai nenosakot skaidru kārtību prasību izpildei.

Dominējoša stāvoklī esošam tirgus dalībniekam (neatkarīgi no tā, kādā veidā tas izveidojies) ir īpaša atbildība par to, lai tas ar savu darbību nekropļotu konkurenci nevienā konkrētajā tirgū.

No Likuma par ostām 18.panta izriet, ka Rīgas brīvostā pieejamie pakalpojumi var tikt uzticēti veikt komercsabiedrībām. Līdz ar to situācijā, kad Rīgas brīvostas pārvalde sniedz pakalpojumu tajā jomā, kuru pati regulē, slēdzot līgumus ar komercsabiedrībām, tai ir iespēja un saimnieciska interese, izmantojot dominējošo stāvokli ostas apsaimniekošanas tirgū, sev piemērot labvēlīgākus nosacījumus nekā konkurentam velkoņa pakalpojuma sniegšanas tirgū.

5. Rīgas brīvostas pārvaldes darbības velkoņa pakalpojuma tirgū izvērtējums

2008.gada 2.maijā Rīgas brīvostas velkonis SANTA (ar jaudu 3650 kW jeb HP 4964) uzsāka sniegt velkoņa pakalpojumus Rīgas brīvostā.

2008.gada 7.augustā darbību uzsāka otrs Rīgas brīvostas velkonis - STELLA (ar jaudu 3650 kW jeb HP 4964).

2008.gada 7.augustā Rīgas brīvostas pārvaldes Kuģošanas departamenta ostas kapteinis, pamatojoties uz nepieciešamību paaugstināt kuģošanas drošību, novērstu negadījumus, kas rodas pieejot, izejot, manevrējot pie piestātnēm un to akvatorijā, izdeva Rīkojumu Nr.21, nosakot, ka kuģu ar GT (bruto tonnāža) virs 20 000 tonnām vai kuģu, kuru garums pārsniedz 180 metrus, ievešanai/izvešanai uz/no piestātnēm DG-1; EO-6, 7, 8, 14, 15; PM-16, 17, 20, 21; KS-28, 32, 33, 34; JM-16, 22, 23, 26; SD-5; ZO-1, 2, 12, 18; AS-3, 4, 5; KRS-1, 2; RKR baseins; MKR-1; JPS-2; MK-3 izmanto divus velkoņus ar to kopējo jaudu ne mazāk kā 7300 kW. Rīkojumā Nr.21 noteiktā velkoņu jauda precīzi atbilst Rīgas brīvostas pārvaldei piederošo abu velkoņu kopējai jaudai.

2008.gada 12.augustā Rīgas brīvostas akvatorijā ienāca PKL velkonis MARSS-1.

Šajā pašā datumā – 12.08.2008. – Rīgas brīvostas pārvaldes Kuģošanas departamenta ostas kapteinis izdeva Rīkojumu Nr.22, nosakot – (1) KSC veikt centralizētu informācijas pieteikumu saņemšanu caur kuģu aģentējošiem komersantiem velkoņu pakalpojumu sniegšanai, (2) velkoņu pakalpojumu sniegšanas kārtību nosaka KSC dienests saskaņā ar Rīgas brīvostas noteikumiem.

Rīgas brīvostas kapteiņa dienesta sastāvā ietilpstošais KSC, atbilstoši Rīgas brīvostas pārvaldes 09.03.2009. vēstulei Nr.1-09/484, veic Kuģu satiksmes dienesta (turpmāk – KSD) funkcijas, kuras noteiktas Rīgas brīvostas noteikumos, un sniedz kuģu satiksmes pakalpojumus ostā saskaņā ar

Starptautiskās jūrniecības organizācijas Asamblejas rezolūciju A.857 (20) „Norādījumi kuģu satiksmes vadībai”. KSC pakalpojums izpaužas kā drošas un efektīvas kuģa satiksmes organizēšana, lai nepieļautu cilvēkiem un apkārtējai videi bīstamu situāciju rašanos.

5.1. Rīgas brīvostas pārvaldes rīcība, nosakot prasību velkoņu pakalpojumu sniegšanā izmantot divus velkoņus ar to kopējo jaudu ne mazāk kā 7300 kW

PKL 2008.gada 22.augusta vēstulē Nr.259/08-08i skaidro, ka pēdējo piecu gadu laikā nav konstatētas jebkādas navigācijas izmaiņas Rīgas brīvostā, izpildot kopš 2003.gada septembra vairāk kā 9500 darbu, no tiem tieši virs 7500 pietauvošanas/attauvošanas darbus. Turklāt nereti trīs un vairāk velkoņu izmantošana ir daudz drošāka nekā tikai divu velkoņu (kaut ar maksimālo jaudu ne mazāk kā 7300 kW) izmantošana. PKL (minētās vēstules Pielikums Nr.2) ir apkopojusi statistiku par Rīgas brīvostas teritorijā veiktajiem velkoņu pakalpojumiem laika periodā no 2005.gada līdz 2008.gada 1.pusgam, kas apliecina, ka pirms Rīkojuma Nr.21 izdošanas PKL bija sniedzis velkoņa pakalpojumus arī tāda tipa kuģiem, kuriem ar minēto rīkojumu ir piemēroti tehniskie ierobežojumi.

5.1.1. Rīgas brīvostas pārvalde 23.09.2008. vēstulē Nr.1-16/1989 norāda, ka galvenais mērķis, izdodot Rīkojumu Nr.21 un Rīkojumu Nr.22, bija nodrošināt kuģošanas drošību Rīgas brīvostas akvatorijā, ņemot vērā apstākļus, ka Rīgas brīvostā palielinās kravu apjoms un ienākošo lieltonnāžas kuģu un tankkuģu skaits.

Rīgas brīvostas pārvalde uzbūvēja divus velkoņus SANTA un STELLA, kuri ir aprīkoti gan ar jaudīgām ugunsdzēsšanas sistēmām, gan ar drošākām manevrēšanas spējām, jo atsevišķos gadījumos no kuģošanas drošības viedokļa ir nepieciešams izmantot velkoņus ar lielāku jaudu, aprīkojumu un manevrēšanas spējām ostas rajonos, kur var pakļaut riskam lieltonnāžas kuģus, ja tiek izmantoti mazāk jaudīgi velkoņi. Līdz 2008.gada 2.maijam Rīgas brīvostā velkoņa pakalpojumus sniedza tikai viena komercsabiedrība – PKL, tādējādi pakalpojumu sniegšana kuģiem tika veikta rindas kārtībā, ievērojot Rīgas brīvostas noteikumos noteikto kārtību un ostas kapteiņa ieteikumus attiecībā uz kuģošanas drošību. Līdz ar to kuģu stāvēšanas laiks ostā pie pieņemšanas bojas bija ilgāks, kas neveicināja drošu, efektīvu un ātru kuģu apkalpošanu. Ostas kapteinis izdeva minētos rīkojumus, ievērojot pieejas iespējas pie piestātnēm, straumes, vēja virzienus, viļņošanas un velkoņu manevrēšanas spējas.

5.1.2. Konkurences padomes ieskatā, lai tiktu nodrošināta nediskriminējošu prasību piemērošana pret visiem konkrētā tirgus dalībniekiem, kritērijiem attiecībā uz izmantojamo velkoņu skaitu un to kopējo jaudu noteiktas grupas (pēc to tehniskiem radītājiem) kuģiem ir jābūt vienlīdzīgiem un pamatotiem ar konkrētiem aprēķiniem, kas balstīti uz objektīvi pārbaudāmiem apstākļiem,

t.sk., pieprasījuma un piedāvājuma puses izvērtēšanu un pārliecinoši apstiprinātu tieši šādu prasību piemērošanas nepieciešamību.

Rīgas brīvostas pārvalde 12.11.2008. iesniedza Konkurences padomē tās un SIA „Konsorts” 2005.gadā izstrādāto „Rīgas brīvostas kuģošanas drošības koncepciju” (turpmāk – Drošības koncepcija) (par laika periodu no 1998.gada līdz 2004.gadam) projekta versiju. Drošības koncepcijā saistībā ar kuģošanas drošību ir secināts, ka Rīgas brīvostā ir audzis gan kravu apgrozījums (salīdzinot 2003.gada 10 mēnešos ar 2004.gada 10 mēnešiem, kravu apgrozījums ir audzis par 11,5 %), gan ienākošo kuģu skaits un to izmēri. Līdz ar to arī pieaugušas prasības pret kuģošanas drošību uzturošiem līdzekļiem – velkoņiem u.c. peldošiem krasta līdzekļiem (..). Drošības koncepcijā ir norādīts, ka tajā brīdī Rīgas brīvostā darbojošos velkoņu jauda un skaits nevar nodrošināt normālu ostas darbību, kā arī var tikt apdraudēta kuģošanas drošība velkoņu mazspējas dēļ. Kuģi, kuri eksportē no Rīgas brīvostas ogles, minerālmēslus, kā arī ģenerālās kravas, ir lieltonnāžas kuģi (40 000 – 90 000 DW (kuģa maksimālā kravnesība)), kuriem ir nepieciešama velkoņu pakalpojumu sniegšana (ikvienam šādam kuģim nepieciešami četri velkoņi, katrs ar vismaz 2500 kW jaudu). Tādējādi, lai tiktu nodrošināta profesionāla un droša kuģošana ostā, kā arī netiktu pieļauta kuģu komercdīkstāve, nepieciešams ieviest divus azimutālā veida velkoņus ar jaudu 4500- 5000 kW.

Atbilstoši Rīgas brīvostas pārvaldes sniegtajai un publiski pieejamai informācijai Rīgas brīvostā kravu apgrozījums 2006.gadā, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, ir audzis par 4 %, 2007.gadā - par 2 % un 2008.gadā - par 14 %. Apkalpoto kuģu skaits 2007.gadā ir audzis par 6 % un 2008.gadā - par 1 %, salīdzinot ar iepriekšējo gadu. Tāpat neliels pieaugums ir vērojams arī apkalpoto kuģu kopējā GT – salīdzinot 2007.gadu ar 2006.gadu, tas ir audzis par 6 %.

PKL 30.10.2008. vēstulē Nr.317/10-08i sniedza informāciju par sniegtajiem velkoņu pakalpojumiem laika periodā no 2005.gada līdz 2008.gada 1.pusgam ieskaitot. Konkurences padome izvērtēja sniegto informāciju un secināja, ka 2005.gadā velkoņu pakalpojumi ir sniegti 45 %, 2006.gadā 60 %, 2007.gadā 45 % no visiem Rīgas brīvostā apkalpotajiem kuģiem. Ņemot vērā apkalpoto kuģu un velkoņu pakalpojumu statistiku, var konstatēt, ka, lai gan, piemēram, 2007.gadā Rīgas brīvostā apkalpoto kuģu skaits attiecībā pret 2006.gadu ir pieaudzis par 6 %, tai pašā periodā velkoņu sniegto pakalpojumu skaits ir krities par 20 %.

Ņemot vērā minēto, Konkurences padome secina, ka velkoņu pakalpojumu tirgus Rīgas brīvostā ir ierobežots, jo ir atkarīgs no ostas attīstības iespējām un tendencēm, ostā ienākošo/izejošo kuģu skaita un ostā pārkrauto kravu apgrozījuma. Rīgas brīvostas pārvaldes funkcijās ietilpst plānot, vai darbībai Rīgas brīvostā ir nepieciešams piesaistīt jaunus velkoņus, un šī plānošana jāveic, pamatojoties uz pakalpojuma izvērtējumu ostā. Ņemot vērā pieaugošo kravu apgrozījumu, apkalpoto kuģu skaita palielinājumu, drošības prasības, Rīgas brīvostas konkurētspējas paaugstināšanas nepieciešamību, spēcīgākas

jaudas un tehniski labāk aprīkotu velkoņu ieviešanas prasība kā tāda Rīgas brīvdostā būtu attaisnojama.

Attiecībā uz Rīkojumā Nr.21 noteikto prasību kuģiem, kuru GT pārsniedz 20 000 tonnas vai to garums pārsniedz 180 metrus, izmantot divus velkoņu ar kopējo jaudu ne mazāku kā 7300 kW, jo īpaši situācijā, kā tas konstatēts šajā lietā, kad pati Rīgas brīvdostas pārvalde sniedz velkoņu pakalpojumus un precīzi ar šādiem tehniskajiem parametriem atbilstošiem velkoņiem, Konkurences padome uzskata, ka nosacījuma, kāds velkoņu skaits ar to kopējo jaudu būtu jāizmanto noteiktas grupas kuģiem, pamatojumā (arī ja tas ir pamatots ar kuģošanas drošību) jābūt veiktiem aprēķiniem, balstoties uz statistikas datiem, kas apstiprinātu, ka tieši šādas grupas kuģi ir jāapkalpo ar noteiktu skaitu un konkrētiem tehniskajiem parametriem atbilstošiem velkoņiem un ka šādus kuģus nav droši/ir bīstami apkalpot ar trīs vai vairākiem velkoņiem ar atšķirīgu kopējo jaudu no Rīkojumā Nr.21 noteiktā.

Rīgas brīvdostas pārvalde šādu pamatojumu (aprēķinus), kas nodrošina vienlīdzīgas prasības, Konkurences padomē nav iesniegusi.

Saistībā ar norādīto ir jāņem vērā arī tas, kas Rīgas brīvdostas pārvalde bija informēta, ka uz Rīkojuma Nr.21 izdošanas brīdi PKL rīcība nebija šādiem tehniskajiem parametriem atbilstošu velkoņu.

Rīkojumā Nr.21 noteikto prasību objektīvā nepieciešamība neizriet arī no Drošības koncepcijā noteiktā. Konkurences padome konstatē, ka Rīkojumā Nr.21 noteiktās prasības atšķiras no Rīgas brīvdostas noteikumu 243.punktā noteiktajiem rekomendējošiem nosacījumiem, kas izstrādāti, ievērojot drošības nosacījumus (2005.gadā izstrādātās Drošības koncepcijas 3.punkts):

Tabula Nr.1

Kuģa DW (t)	Velkoņu skaits	Velkoņu kopējā jauda ZS (HP)
501-2000	1	1600
2001-5000	2	3000
5001-10 000	2	4000
10 001-20 000	2 vai 3	5000
20 001-35 000	3	6500
35 001-50 000	4	7000
vairāk par 50 000	4	10 000

Šādā situācijā, vērtējot Rīkojuma izdošanas apstākļus un saturu, ir secināms, ka Rīkojuma Nr.21 ietvertie nosacījumi ir pakārtoti tieši Rīgas brīvdostai piederošo velkoņu tehniskajiem parametriem.

5.1.3. Rīgas brīvdostas pārvalde 06.02.2009. iesniedza Konkurences padomē pārskatu par velkoņu pakalpojumu sniegšanu laika periodā no 2008.gada jūnija līdz decembrim. Izvērtējot tajā sniegto informāciju, Konkurences padome konstatēja, ka, kopš KSC regulē velkoņu sniegšanas kārtību, faktiski kuģi ir apkalpoti, neievērojot Rīkojumā Nr.21 noteiktos ierobežojumus (proti, kuģi, kuri atbilst Rīkojumā Nr.21 noteiktajiem ierobežojumiem, attiecīgajās piestātnēs ir apkalpoti gan ar 3 (nevis 2) velkoņiem, gan arī ar 1 (nevis 2) PKL

velkoni. Tāpat kuģi, kuri neatbilst rīkojumā noteiktajiem ierobežojumiem (ir mazāki un vieglāki), ir apkalpoti ar 3 jaudīgiem velkoņiem).

Tā, piemēram, 01.09.2008. apkalpojot kuģi NAN SHAN – GT 23 536, un 05.09.2008. apkalpojot kuģi UNIWERSYTET SLASKI – GT 20 357 piestātnē EO-15, ir izmantoti trīs velkoņi ALTAIR, SANTA un STELLA (to kopējā jauda – 9400 kW). Tāpat PKL velkonis URAN (jauda kW– 2102, HP – 2850) 05.09.2008. piestātnē EO-07 ir apkalpojis kuģi SAGA RUBY – GT 24 492. Kuģis KHUDOZNIK KRAYNEV – GT 16 565 07.09.2008. ir apkalpots, izmantojot trīs velkoņus STELLA, SANTA un ALTAIR (to kopējā jauda 9400 kW) piestātnē PM-21. Ņemot vērā iepriekš minēto un konstatēto, ka saskaņā ar Rīkojumu Nr.22 tieši Rīgas brīvostas pārvaldes struktūrvienība KSC nosaka velkoņu pakalpojumu sniegšanas kārtību Rīgas brīvostā, Konkurences padome secina, ka Rīkojuma Nr.21 izdošanas pamatojums ir formāla rakstura, kā arī ostas kapteiņa rīcība liecina, ka tieši šādas Rīkojumā Nr.21 noteiktās velkoņu tehniskās prasības nav objektīvi pamatotas ar kuģošanas drošību.

Ņemot vērā minēto faktisko situāciju, kā arī to, ka Rīgas brīvostas pārvalde nav sniegusi konkrētus aprēķinus, kas objektīvi pamatotu šādus nosacījumus, Konkurences padome secina, ka prasība kuģiem, kuru GT pārsniedz 20 000 tonnas vai to garums pārsniedz 180 metrus, izmantot divus velkoņu ar kopējo jaudu ne mazāku kā 7300 kW, ir nepamatota. Tādā veidā, uzsākot darboties velkoņu pakalpojumu tirgū, Rīgas brīvostas pārvalde, izvirzot prasības, kas atbilst tās īpašumā esošo velkoņu jaudai un skaitam, radīja sev nepamatotas priekšrocības attiecībā pret otru velkoņa pakalpojuma sniedzēju un vienlaikus, ievērojot Rīkojumā Nr.22 noteiktās prasības un to ieviešanas sekas, kas aprakstītas šī lēmuma 5.2.punktā, kopsakarā ar šī lēmuma 5.3.punktā norādīto Rīgas brīvostas pārvaldes un tās amatpersonu kavējošo rīcību, ierobežoja PKL saimniecisko darbību, tādējādi deformējot konkurenci velkoņu pakalpojumu tirgū.

5.2. Rīgas brīvostas pārvaldes rīcība, nosakot velkoņu pakalpojumu sniegšanas kārtību

Jau iepriekš šajā lēmumā tika norādīts, ka Rīgas brīvostas pārvaldes Kuģošanas departamenta ostas kapteinis 2008.gada 12.augustā izdeva Rīkojumu Nr.22, ar kuru tika noteikts, ka turpmāk KSC veiks centralizētu informācijas pieteikumu saņemšanu caur kuģu aģentējošiem komersantiem velkoņu pakalpojumu sniegšanai un noteiks velkoņu pakalpojumu sniegšanas kārtību.

No lietas ierosināšanas brīža PKL vairākkārtēji informēja Konkurences padomi, ka Rīgas brīvostas pārvaldes Kuģošanas departamenta amatpersonas liegušas PKL velkoņiem apkalpot kuģus, uz kuriem neattiecas Rīkojumā Nr.21 noteiktie tehniskie ierobežojumi.

5.2.1. PKL 22.08.2008. vēstulē Nr.259/08-08i norāda uz situāciju, ka „(..) PKL klienta kuģis MILO (kuģa garums – 178.22 metri, GT – 17 065 tonnas), kuram PKL bija tiesīga sniegt velkoņa pakalpojumus, tika apkalpots ar Rīgas

brīvostas velkoņu SANTA un STELLA palīdzību, pamatojoties uz ostas kapteiņa mutisko rīkojumu. Veikto darbību rezultātā kuģa MILO iziešana tika aizkavēta par 1,5 stundu, jo bija jāgaida, kamēr SANTA un STELLA atbrīvosies no citu kuģu apkalpošanas, lai gan tajā pašā laikā četri PKL piederoši velkoņi atradās pietātnē un bija gatavi nekavējoties sniegt velkoņa pakalpojumus sava ilglaicīgā klienta kuģim, bet netika pielaisti šī darba veikšanai (..)”. Tāpat PKL 04.09.2008. vēstulē Nr.270/09-08i norāda, ka „(..) 02.09.2008., ienākot karavānai - velkonim DMITRIS un baržai MULTIBRAVA (garums 107.65 metri un GT 4567 tonnas), ar kuriem vienmēr veiksmīgi strādāja PKL velkoņi, ar obligātu „Satiksmes” lēmumu uz darbu tika nosūtīts velkonis STELLA.”

PKL 10.11.2008. vēstulē Nr.325/11-08i, 15.12.2008. vēstulē Nr.375/12-08i un 19.12.2008. vēstulē Nr. 379/12/08i sniedza informāciju par SANTA un STELLA apkalpotajiem kuģiem (kuru tehniskie rādītāji neatbilst Rīkojumā Nr.21 noteiktajiem ierobežojumiem), ar kuru īpašniekiem vai aģentiem PKL ir noslēgti tiešie līgumi un PKL velkoņi bija pasūtīti šiem darbiem, vai arī kuģu īpašnieki un aģenti bija izvēlējušies PKL velkoņus un Rīgas brīvostas pārvalde bija aizliegusi PKL apkalpot šos kuģus, lai gan uz tiem neattiecas Rīkojumā Nr.21 noteiktie ierobežojumi.

5.2.2. Līdz 12.08.2008., kad Rīgas brīvostas pārvaldes ostas kapteinis izdeva Rīkojumu Nr.22, kurā KSC tika uzdots noteikt velkoņa pakalpojuma sniegšanas kārtību, kuģu īpašnieki vai aģenti vērsās tieši pie PKL kā šī pakalpojuma sniedzēja (jāņem vērā, ka līdz Rīgas brīvostas pārvalde uzsāka sniegt velkoņu pakalpojumus, PKL bija vienīgie šā pakalpojuma sniedzēji).

Pašreiz, kā norāda Rīgas brīvostas pārvalde 03.02.2009. vēstulē Nr.1-09/204, velkoņa pakalpojumu sniegšanas kārtība kuģiem, kuru GT ir mazāks nekā 20 000 tonnas un garums nepārsniedz 180 metrus, tiek noteikta, vadoties no vairākiem kuģošanas drošības aspektiem katrā konkrētā gadījumā. Galvenie kritēriji, pēc kuriem tiek vērtēts, kuri velkoņi būs jāizmanto, ir kuģu konstruktīvās īpatnības, manevrēšanas spējas piekļūšanai pie pietātnēm ierobežotā akvatorijā, hidrometeoroloģiskie apstākļi (vēja ātrums un virziens, straumes stiprums). Ostas kapteinis, ņemot vērā visus apstākļus un kuģošanas drošības apsvērumus, izlemj par konkrēto velkoņu izmantošanu.

5.2.3. Rīgas brīvostas pārvaldes 03.02.2009. vēstulē Nr. 1-09/204 norāda, ka iemesli Rīgas brīvostas pārvaldes velkoņu SANTA un STELLA izmantošanai PKL norādītajiem kuģiem (ar kuriem PKL ir tiešie līgumi par velkoņa pakalpojumu sniegšanu vai kuriem PKL velkoņi bija pasūtīti, un uz kuriem neattiecas Rīkojumā Nr.21 noteiktie tehniskie ierobežojumi, bet kurus PKL tika liegts apkalpot - PKL 10.11.2008. vēstule Nr.325/11-08i, 15.12.2008. vēstule Nr.375/12-08i, 19.12.2008. vēstule Nr. 379/12/08i) bija hidrometeoroloģiskie apstākļi, kurus apliecina Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūras izziņu kopijas un izraksti no KSD operatoru dežūru žurnāla, sākot no 2008.gada oktobra līdz 2008.gada 17.decembrim.

Lai gan Rīgas brīvostas pārvalde nesniedza sīkāku skaidrojumu par kritērijiem attiecībā uz hidrometeoroloģiskiem apstākļiem, kas attiecas uz velkoņu izvēli, Konkurences padome, ievērojot Rīgas brīvostas noteikumus noteikto attiecībā uz kuģošanu piestātnēs, veica iesniegtā materiāla analīzi.

Konkurences padome, izvērtējot Rīgas brīvostas pārvaldes iesniegtos KSD operatoru dežūru žurnāla izrakstus, Latvijas vides ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūras laika prognožu kopijas pa noteiktiem datumiem, kā arī pārskatu par apkalpotajiem kuģiem, konstatēja, ka PKL velkoņi ir snieguši pakalpojumus līdztvērtīgiem kuģiem (pēc to GT), līdztvērtīgos laika apstākļos (straumes stiprums, vēja ātrums) un piestātnēs, kādiem pakalpojumus ir snieguši Rīgas brīvostas pārvaldes velkoņi gadījumos, kad PKL velkoņiem tika liegts apkalpot kuģus, pamatojoties uz hidrometeoroloģiskajiem apstākļiem (sk. tabulu Nr. 2).

Tabula Nr.2

Velkoņi	Datums	Kuģa nosaukums, garums /GT	Piestātne/ ierobežojumi	Hidrometeoroloģiskie laika apstākļi (straumes ātrums un laika prognoze)
SANTA* STELLA*	25.10.2008 06.35-08.15	KAPITAN VODENKO 162.10 / 14 141 GT	EO-15 (EO-15;OUT), kuģots atļauts, ja vēja ātrums nepārsniedz 10 m/sek, straumes ātrums nepārsniedz 1 mezglu	straumes ātrums 1.1 mezglī, DR vējš 5-10 m/s, brāzmās 13 m/s, līcī – 6-11 m/s, līča Z – brāzmās 15-18 m/s
ALTAIR** URAN**	25.10.2008. 18.35-20.30	KAPITAN KUDLAY 14 009 GT	PM-17 (OUT;PM-17), straumes un vēja ierobežojumi (nav norādīts kādi, maksimāla kuģa ievēšana aizliegta , ja straumes ātrums pārsniedz 1 mezglu)	straumes ātrums 0.9 m/s, DR vējš 5-10 m/s, brāzmās 13 m/s, līcī – 6-11 m/s, līča Z – brāzmās 15-18 m/s
SANTA* STELLA*	26.10.2008. 06.50-08.00	TURCHEZE 136 / 5939 GT	ZO-18 (ZO-18; OUT), straumes ātrums nepārsniedz 0.5 mezglus, vēja ātrums nepārsniedz 8 m/sek	straumes ātrums 1.4 mezglī, DR vējš 7-11 m/s, dienā brāzmās 15-18 m/s
SOMERI**	25.10.2008. 16.50-17.50	BEGONIA 8837 GT	ZO-12 (ZO-12;OUT), straumes ierobežojumi, (maksimāla kuģa ievēšana aizliegta, ja straumes ātrums pārsniedz 1 mezglu	straume ātrums 1.5 mezglī, DR vējš 5-10 m/s, brāzmās 13 m/s, līcī – 6-11 m/s, līča Z – brāzmās 15-18 m/s
URAN** ALTAIR**	27.10.2008. plkst.19.25	BITLIS 154 / 11 973 GT	ZO-12 (REIDS;ZO-12), straumes ierobežojumi, (maksimāla kuģa ievēšana aizliegta, ja straumes ātrums pārsniedz 1 mezglu	D vējš 7-11 m/s, brāzmās 15- 18m/S, līcī – D, DR vējš, 12-15 m/s, brāzmās 17-22 m/s
SANTA* STELLA*	30.10.2008. 23.00-00.05	BITLIS 154 / 11973 GT	ZO-12, (ZO-12; OUT), straumes ierobežojumi, (maksimāla kuģa ievēšana aizliegta, ja straumes ātrums pārsniedz 1 mezglu	straumes ātrums 1.3 mezglī, naktī DA vējš 6-11 m/s

STELLA*	11.12.2008. 02.15-03.45	EIRA 157 / 14 665 GT	PM-17 (PM-17; OUT), straumes un vēja ierobežojumi (nav norādīts kādi, maksimāla kuģa ievēšana aizliegta , ja straumes ātrums pārsniedz 1 mezglu)	straumes ātrums 1 mezgls, D vējš – 6-10 m/s, naktī līča ziemeļos un jūrā brāzmās līdz 14 m/s
URAN**	24.10.2008. 12.30-13.1.0	EIRA 157 / 14 665 GT	PM-17 (PM-17; OUT), straumes un vēja ierobežojumi (nav norādīts kādi, maksimāla kuģa ievēšana aizliegta , ja straumes ātrums pārsniedz 1 mezglu)	straumes ātrums 0.9 mezgli, DR vējš, pieņemsies, brāzmās 15-18 m/s
ALTAIR**	14.12.2008.	GAN GESTURE 133 / 12 164 GT	ZO-18 (REIDS; ZO-18), straumes ātrums nepārsniedz 0.5 mezglus, vēja ātrums nepārsniedz 8 m/sek	laika apstākļi nav iesniegti
SANTA*	15.12.2008. 06.30-08.00	GAN GESTURE 133 / 12 164 GT	ZO – 18 (ZO-18; OUT), straume nepārsniedz 0.5 mezglus, vēja ātrums nepārsniedz 8 m/sek.	Straumes ātrums 1.2 mezgli, DA vējš 5-9 m/s, dienā brāzmās 13 m/s, līcī - DA vējs 5-9 m/s, dienā brāzmās 14 m/s
ALTAIR*	12.12.2008.	APOLLO 13 403 GT	ZO-18(REIDS; ZO-18), straumes ātrums nepārsniedz 0.5 mezglus, vēja ātrums nepārsniedz 8 m/sek	straumes ātrums 1.5 mezgli

* - Rīgas brīvostas pārvaldes velkonis

** - PKL velkonis

Ņemot vērā augstāk minēto, Konkurences padome secina, ka Rīgas brīvostas pārvaldes aizliegums PKL velkoņiem apkalpot tos kuģus, uz kuriem neattiecas ar Rīkojumu Nr.21 uzliktie ierobežojumi, ir neobjektīvs un nav pamatojams ar hidrometeoroloģiskiem apstākļiem.

5.2.4. Konkurences padome veica pārskata par velkoņu pakalpojuma sniegšanu pa mēnešiem analīzi, ko Rīgas brīvostas pārvalde iesniedza 06.02.2009. Saskaņā ar Rīgas brīvostas maksu (apstiprinātas ar Rīgas brīvostas pārvaldes 13.12.2005. lēmumu Nr.185) 15. un 50.punktā noteikto, maksimāli pieļaujamo maksu par velkoņa izmantošanu tauvošanas vai attauvošanas darbos aprēķina neatkarīgi no tauvošanā izmantoto velkoņu skaita pēc likmēm, kuras aprēķina izmantojot apkalpotā kuģa GT.

Kā izriet no PKL (10.12.2008. vēstule Nr.366/12-08i) sniegtās informācijas un Rīgas brīvostas pārvaldes 06.02.2009. iesniegtā pārskata par veiktajiem velkoņu pakalpojumiem, veicot pakalpojuma summas aprēķināšanu tauvošanas operācijai, ja tajā piedalās vairākas juridiskās personas, tiek ņemts vērā iesaistīto velkoņu skaits (proti, apkalpotā kuģa GT tiek sadalīts atbilstoši katras juridiskās personas izmantoto velkoņu skaitam). Tādējādi, nosakot velkoņu pakalpojumu sniedzēju tirgus daļu, tiek ņemts vērā apkalpoto kuģu GT.

Konkurences padome secina, ka, kopš Rīgas brīvostas pārvalde ir uzsākusi sniegt velkoņa pakalpojumus un KSC regulē velkoņa pakalpojuma sniegšanas/saņemšanas kārtību, PKL tirgus daļa (aprēķināta pēc apkalpoto kuģu GT) velkoņa pakalpojuma tirgū ir strauji samazinājusies, attiecīgi no 100 %

2008.gada aprīlī līdz 77 % 2008.gada jūnijā un līdz 24 % 2008.gada decembrī (sk. tabulu Nr.3).

Tabula Nr.3

Mēnesis (2008.g.)	Rīgas brīvostas pārvaldes tirgus daļa	PKL tirgus daļa	Apkalpoto kuģu, kuru GT ir virs 20 000 tonnas īpatsvars no kopējā kuģu skaita
1	2	3	4
jūnijs	23 %	77 %	38 %
jūlijs	22 %	78 %	40 %
augusts	60 %	40 %	40 %
septembris	60 %	40 %	33 %
oktobris	58 %	42 %	27 %
novembris	62 %	38 %	25 %
decembris	76 %	24 %	30 %

Ņemot vērā Tabulas Nr.3 4.kolonnā, ir secināms, ka Rīgas brīvostas pārvaldes un to amatpersonu rīcības rezultātā PKL tika izslēgta no tādu kuģu apkalpošanas segmenta, kas aizņem ievērojamu daļu no kopējā apkalpoto kuģu skaita.

5.2.5 PKL 20.02.2009. vēstulē Nr.78/02-09i informē Konkurences padomi, ka Rīgas brīvostas pārvalde, neievērojot kuģa MSC ERMINA (GT 17 304 tonnas, garums 169.7 metri) 13.02.2009. un 15.02.2009. iesniegumus, kas adresēti PKL, aizliedza PKL velkoņiem apkalpot minēto kuģi, tā vietā nosūtot SANTA un STELLA (sazinoties PKL dispečeriem un velkoņu kapteiņiem ar KSD darbiniekiem, PKL velkoņiem tika aizliegts uzsākt kustību).

PKL iesniedza Konkurences padomei kuģa MSC ERMINA pārstāvja nosūtīto pretenziju Rīgas brīvostas pārvaldei, kurā norādīts „(..) kuģim MSC ERMINA (reiss Nr.111) pienākot reidā 15.02.2009 09.00 un paņemot loci uz borta, kuģa kapteinis tika informēts, ka pietauvošanas operāciju laikā ir obligāti jāizmanto velkoņi SANTA un STELLA. Kuģa kapteinis paziņoja locim, ka pēc Mediterranean Shipping Company instrukcijas un sadarbības līguma kuģim ir jāizmanto PKL kompānijas velkoņi. Telefona sarunā ar Satiksmes dienestu 09.22 (darbinieks atteicās nosaukt savu uzvārdu), kā arī sarunā ar loci izteicām pretenziju pret šo prasību. Neskatoties uz to, Satiksmes dienests liedza PKL velkoņiem veikt kustību un apkalpot MSC ERMINIA kuģi kā vienīgo argumentu šim lēmumam minot ostas kapteiņa rīkojumu. Vēlāk telefona sarunā ar ostas kapteini nesaņēmām konstruktīvu atbildi, pēc kādiem kritērijiem PKL velkoņiem tika liegts sniegt pakalpojumu MSC ERMINA kuģim. Bez pamatotiem argumentiem tikām informēti, ka MSC ERMINA kuģa atiešana tiks apkalpota ar velkoņiem SANTA un STELLA. Vēlamies jūs informēt, ka velkoņu SANTA un STELLA izmantošana radīs papildus izmaksas Mediterranean Shipping Company.”

5.2.6. Atbilstoši Rīgas brīvostas noteikumu 56.punktam Kuģu satiksmes dienests (KSD) ar savu tehnisko līdzekļu palīdzību kontrolē un regulē kuģu satiksmi ostā. Savukārt noteikumu 59.punkts nosaka, ka KSD sniedz šādus informācijas pakalpojumus: 1) sniedz KSD rīcībā esošo informāciju par

piestātnēm, ūdenslīmeni, vēju un ostas iespējām un citu informāciju, kas saistīta ar kuģošanas drošību; 2) sniedz hidrometeoroloģisko informāciju kuģiem pēc to pieprasījuma; 3) kontrolē navigācijas līdzekļu darbību un ziņo par to izmaiņām satiksmes dalībniekiem (...). 61.punktā ir noteikts, ka kuģu kustību ostā bez KSD atļaujas ir aizliegta. Atļauju sākt kustību var dot tikai KSD. Rīgas brīvostas noteikumu 63.punktā – kuģi pilda KSD rīkojumus par kustības kārtību, kustību ātrumu un enkurvietu izmantošanu. Saskaņā ar Rīgas brīvostas noteikumu 69.punktu kuģu satiksme ostā aizliegta šādos gadījumos – 1) ja vēja ātrums ostā pārsniedz 14 m/s (atkāpes no šīs prasības nosaka ostas kapteinis), 2) ja redzamība ir mazāka par 5 kabeļtauvām (0,5 jūras jūdzes).

Atbilstoši Rīgas brīvostas noteikumu 208. un 209.punktam, ostas kapteinis vada kuģu satiksmes dienestu, loču dienestu, ostas uzraudzības dienestu, ledlauža „Varma” operatīvo vadību ziemas navigācijas periodā. Ostas dienesti organizē un kontrolē kuģu satiksmi ostā un ostas pievadceļos, veic kuģošanas drošības kontroles funkcijas attiecībā uz kuģu satiksmi ostā, ostas akvatorijā, kuģu ceļos, piestātnēs un termināļos.

Atbilstoši Rīgas brīvostu noteikumu 234. un 235.punktam - velkoņi ostā sniedz pakalpojumus par samaksu uz līguma pamata, kuģim nepieciešamo velkoņu skaitu nosaka kuģa kapteinis pēc loča ieteikuma. Domstarpību gadījumā velkoņu skaitu nosaka ostas kapteinis. 236.punktā ir noteikts, ka tauvā velkamā kuģa kapteinis vada velkoņu darbu, nosaka nepieciešamo velkoņu pakalpojuma veidu un apjomu, kā arī atbild par velkoņa drošību.

Ņemot vērā Rīgas brīvostas noteikumos noteikto, Konkurences padome secina, ka ostas kapteinis un tā vadītie dienesti ir atbildīgi un uzrauga kuģošanas drošību attiecībā uz kuģu satiksmi Rīgas brīvostā. Attiecīgie ostas dienesti sniedz tā rīcībā esošo informāciju par hidrometeoroloģiskiem apstākļiem, kā arī dod atļauju kuģu satiksmes dalībniekiem uzsākt kustību Rīgas brīvostā, bet izmantojamo velkoņu skaitu un jaudu primāri izvēlās kuģa kapteinis, kurš arī atbild par velkoņu drošību.

Velkoņa pakalpojumu sniegšanas Rīgas brīvostā priekšnoteikums ir starp Rīgas brīvostas pārvaldi un pakalpojuma sniedzēju noslēgts līgums. Noslēgtais līgums nodrošina velkoņa pakalpojuma sniedzēja tiesības atrasties Rīgas brīvostas teritorijā un sniegt attiecīgo pakalpojumu kuģiem, kas ierodas Rīgas brīvostā. Tādējādi Rīkojuma Nr.22 īstenošanas rezultātā nepamatoti un diskriminējoši izvēloties velkoņu pakalpojumu sniedzēju, PKL velkoņiem bez objektīvi attaisnojoša iemesla tika aizliegts apkalpot tos kuģus, uz kuriem neattiecas Rīkojuma Nr.21 uzliktais ierobežojums.

Ņemot vērā šī lēmuma 5.2.apakšpunktā konstatēto, secināms, ka Rīgas brīvostas pārvaldes Kuģošanas departamenta ostas kapteinis, ar Rīkojumu Nr.22 uzdodot KSC veikt velkoņa pakalpojuma sniegšanas un saņemšanas kārtības organizēšanu, ir radījis Rīgas brīvostas pārvaldei izdevīgākus nosacījumus velkoņu pakalpojuma sniegšanā. Minēto darbību rezultātā tiek būtiski ierobežota konkurence un kavēta konkurenta darbība velkoņu pakalpojumu tirgū Rīgas brīvostā.

5.3. Rīgas brīvostas pārvaldes rīcības, neizsniedzot atļaujas PKL velkoņiem MARSS-1 un CASTOR, un Noteikumu par ločiem prasību piemērošanas izvērtējums

Lai varētu Rīgas brīvostā sniegt velkoņa pakalpojumus kuģiem ar Rīkojumā Nr.21 noteiktajiem tehniskajiem rādītājiem, PKL bija spiesta uz „Bareboat Charter” līguma pamata iznomāt velkoņus MARSS-1 un CASTOR.

Velkonis MARSS-1 Rīgas brīvostā ienāca 12.08.2008. Ņemot vērā, ka tā darbībai Rīgas brīvostas pārvalde neizsniedza atļauju, lai neciestu zaudējumus, MARSS-1 09.09.2008. pameta Rīgas brīvostu. Savukārt velkonis CASTOR, ņemot vērā, ka PKL nesaņēma Rīgas brīvostas pārvaldes atļauju, Rīgas brīvostā nav ienācis.

5.3.1. PKL iesniedza Konkurences padomei tā saraksti ar Rīgas brīvostas pārvaldi:

1) Rīgas brīvostas pārvaldes ostas kapteinis 19.08.2008. vēstulē Nr.21, atbildot uz PKL 13.08.2008. vēstuli Nr.244/08-08i un 11.08.2008. iesniegumu Nr.235/08-08i., kurā tiek lūgts notestēt PKL velkoņa kapteini, lai strādātu uz velkoņa bez loča, norāda PKL, ka „(..) lai pieņemtu eksāmenu un izsniegtu atļaujas kuģošanai Rīgas ostā neizmantojot loča pakalpojumus velkoņa MARSS-1 kapteiņiem, tiem ir jāapgūst iemaņas strādāt uz šāda veida kuģa saskaņā ar Noteikumiem par ločiem”.

2) Rīgas brīvostas pārvalde 21.08.2008. vēstulē Nr.1-12/1753, atbildot uz PKL 12.08.2008. vēstuli Nr.241/08-08i un 13.08.2008. vēstuli Nr.244/08-08i, norāda, ka „(..) lai izskatītu iespēju atbrīvot velkoni MARSS-1 no ostas maksām, kā arī lemt par eksāmenu kārtošanu bezloča kuģošanai Rīgas ostā, lūdzam iesniegt „Bareboat Charter” līgumu. Atgādinām, ka velkoņa pakalpojumu sniegšana Rīgas brīvostā SIA „PKL” veic pamatojoties uz 26.09.2003. līgumu Nr. B-2/03 saskaņā ar kuru uzņēmumam ir pienākums katru gadu iesniegt pārvaldē apdrošināšanas polises. Bez tam nav sniegta informācija, kurā vietā tiks nodrošināta velkoņa MARSS-1 stāvvietā pie piestātnes”.

3) PKL 25.08.2008. vēstules Nr. 260/08-08i pielikumā iesniedz RBP (1) „Bareboat Charter” līgumu, (2) pakalpojuma līgumu starp PKL un SIA „Rīgas centrālais termināls”, (3) velkoņa MARSS-1 apdrošināšanas polises.

4) Rīgas brīvostas pārvaldes ostas kapteinis 08.09.2008. vēstule Nr.25 informē PKL, ka „(..) sakarā ar to, ka velkonim MARSS-1 nav atļauja pakalpojuma sniegšanai Rīgas brīvostā, bezloču eksāmenu pieņemt no Jūsu 22.08.2008. vēstulē Nr.258/08-08i minētajām personām būs iespējams pēc šādas atļaujas saņemšanas”.

5) PKL 11.09.2008. informē Rīgas brīvostas pārvaldi, ka PKL velkonis MARSS-1, nostāvējis ostā no 12.08.2008 līdz 09.09.2008., tiek izvests no ostas, jo nav tikusi saņemta atļauja tā darbības uzsākšanai, lai gan PKL ir izpildījis visas Rīgas brīvostas pārvaldes izvirzītās prasības laika periodā no 12.08.2008. līdz 08.09.2008.

6) Rīgas brīvostas pārvalde 16.09.2008. vēstulē Nr.1-12/1903, atbildot uz PKL 25.08.2008.vēstuli Nr.260/08-08i, norāda – „(..) sakarā ar to, ka PKL nav

izpildījusi iepriekšminētā līguma nosacījumus, informējam, ka nevaram atļaut PKL izmantot velkoni MARSS-1 Rīgas brīvastā un esam tiesīgi izbeigt pirms termiņa noslēgto līgumu. Ņemot vērā mūsu pozitīvo sadarbību iepriekšējos gados, lūdzam 5 dienu laikā no šīs vēstules saņemšanas iesniegt Rīgas brīvastas pārvaldē apliecinātas apdrošināšanas polises kopijas PKL velkoņiem, kas strādā Rīgas ostā, kā arī velkoņa MARSS-1 īpašuma apliecības un kuģošanas spējas apliecības. Pēc iepriekšminēto dokumentu iesniegšanas tiks dota atļauja strādāt velkonim MARSS-1 un nozīmēts eksāmens Jūsu norādītajiem kapteiņiem”.

PKL Rīgas brīvastas pārvaldei iesniedza tās pieprasītos dokumentus (25.08.2008. un 12.09.2008. par MARSS-1, 23.09.2008. par CASTOR), tomēr Rīgas brīvastas pārvalde atļaujas neizsniedza.

5.3.2. Rīgas brīvastas pārvalde 23.09.2008. vēstulē Nr.1-16/1989 Konkurences padomei norāda, ka „(..) Rīgas brīvastas pārvalde PKL velkonim MARSS-1 nav izsniegusi velkoņa pakalpojumu sniegšanas atļauju, jo PKL Rīgas brīvastas pārvaldei nebija iesniegusi visus dokumentus, kuri nepieciešami, lai varētu tikt izsniegta atļauja velkoņa pakalpojumu sniegšanai ar velkoni MARSS-1. PKL ir rakstveidā informēti par trūkstošajiem dokumentiem, kurus nepieciešams iesniegt Rīgas brīvastas pārvaldē un 2008.gada 20.septembrī minētie dokumenti ir iesniegti Rīgas brīvastas pārvaldē un jautājums par atļaujas izsniegšanu velkoņu pakalpojumu sniegšanai ar velkoni MARSS-1 tiks izskatīts iespējami ātrākā termiņā”.

Savukārt 06.11.2008. vēstulē Nr.1-09/2346 Rīgas brīvastas pārvalde Konkurences padomei norāda, ka „(..) atļauja velkoņu pakalpojumu sniegšanai tiek dota, noslēdzot līgumu ar attiecīgo komercsabiedrību par velkoņu pakalpojumiem Rīgas brīvastā. Ar PKL šāds līgums ir noslēgts 26.09.2003. un pēc tā darbības pagarināšanas ir spēkā līdz 31.12.2010. Lai pārliecinātos par spēju nodrošināt attiecīgo pakalpojumu no komercsabiedrības tiek pieprasīti dokumenti, kas to apliecina, šajā gadījumā, piemēram, īpašuma apliecība, kuģošanas spējas apliecība, apdrošināšanas polises u.c. Tai pat laikā, kuģot ostā bez loča var tikai kuģi, kuru kapteinis ir saņēmis attiecīgu atļauju. Lai Ostas kapteiņa dienests izskatītu šādu jautājumu, ir nepieciešams iesniegt braukšanas apliecības vai izrakstus no kuģa žurnāliem, kas apliecinātu attiecīgā kuģa kapteiņa darba pieredzi, strādājot Rīgas brīvastas akvatorijā uz attiecīgā tipa kuģiem”.

Saskaņā ar PKL un Rīgas brīvastas pārvaldes 26.09.2003. noslēgtā līguma Nr.B-2/03 (spēkā līdz 31.12.2010.) 1.punktu Rīgas brīvastas pārvalde, pamatojoties uz Likuma par ostām 7.pantā un 18.panta pirmajā daļā noteikto, atļauj PKL un PKL apņemas Rīgas brīvastā veikt velkoņa pakalpojumus. Minētā līguma 2.8.punktā cita starpā ir noteikts, ka „uzņēmums apņemas iesniegt Rīgas brīvastas pārvaldei (..) jaunas kuģu un kuģu īpašnieka apdrošināšanas polises, kad iepriekšējām beidzies termiņš, kā arī citus dokumentus pēc Rīgas brīvastas pārvaldes pieprasījuma”.

Ņemot vērā 5.3.1. 6) punktā norādīto, Konkurences padome konstatē, ka Rīgas brīvastas pārvalde sasaista atļaujas došanu PKL velkonim MARSS-1

darbības uzsākšanai ar pārējo PKL jau ostā strādājošo velkoņu dokumentu iesniegšanu. Turklāt pēc pieprasīto dokumentu saņemšanas Rīgas brīvostas pārvalde pieprasa jaunus velkoņa MARSS-1 dokumentus. Šāda rīcība (ņemot vērā, ka atļauja PKL sniegt velkoņa pakalpojumus ir uz jau 2003.gadā noslēgtā līguma pamata) Konkurences padomes skatījumā norāda uz apzinātu darbību veikšanu, lai tiktu kavēta velkoņa MARSS-1 darbības uzsākšana Rīgas brīvostā.

5.3.3. Rīgas brīvostas pārvaldes amatpersonas 19.08.2008. vēstulē Nr.21 PKL norādīja, ka velkoņa MARSS-1 kapteiņiem jāapgūst iemaņas strādāt uz šāda tipa kuģiem saskaņā ar Noteikumiem par ločiem prasībām. Vēstulē norādīts, ka kapteiņa amatā uz minētā velkoņa PKL norādītie kapteiņi nav strādājuši, kā arī nav iesniegti dokumenti, kas varētu apliecināt minēto personu darba pieredzi uz šāda tipa velkoņiem.

PKL 30.10.2008. iesniedza Konkurences padomei tās 20.08.2008. vēstuli Nr.257/08-08i Rīgas brīvostas pārvaldei, kurā saistībā ar tās sniegto skaidrojumu norādīja, ka kapteiņa V.Pundiņa iegūto pieredzi kuģošanā uz velkoņa MARSS-1 apstiprina SIA „Ostas Flote” 12.08.2008. izziņa Nr.1-16/232, kas reizē ar 20.08.2008 vēstuli tika iesniegta Rīgas brīvostas pārvaldei. Tāpat PKL norāda, ka tās velkoņu kapteiņiem ir ilggadīga darba pieredze Rīgas brīvostā. Attiecībā uz pārējiem kapteiņiem PKL 20.08.2008. vēstulē Rīgas brīvostas pārvaldei apliecina, ka „(..) laika periodā no 12.08.2008. līdz 20.08.2008. kapteiņi J.Šmeļovs un A.Agafonovs trenējās uz velkoņa MARSS-1 Rīgas ostas akvatorijā”.

PKL 30.10.2008. sniegtā informācija norādīja uz pretrunām Rīgas brīvostas pārvaldes darbībās, jo velkoņa TOM, kura garums pārsniedz 24 metrus (27.64 metri), kapteinim 22.02.2007. bez papildus prasībām tika izsniegta atļauja kuģošanai, neizmantojot loča pakalpojumus ar tehniskās un palīgflotes kuģiem. PKL 30.10.2008. vēstulē Nr.317/10-08i norāda, ka eksāmenu jautājumi, pārbaudot kapteiņu zināšanas, ir bijuši tikai par Rīgas brīvostas noteikumiem, kā arī par ostas navigācijas jautājumiem un kapteiņu zināšanas vadīt attiecīgo velkoni netika pārbaudītas.

5.3.4. Rīgas brīvostas pārvalde 06.11.2008. vēstulē Nr.1-09/2346 skaidro, ka „(..) diemžēl Rīgas brīvostas noteikumos nav noteikts, cik reizes un kādā laika periodā ir regulāri jāapmeklē osta, izmantojot loča pakalpojumus, lai atbilstoši „Noteikumi par ločiem” varētu uzskatīt, ka kuģa kapteinim ir pieredze, un ostas kapteinim būtu bijusi iespēja pārliecināties, ka attiecīgais kuģa kapteinis pietiekami pārzina ostas navigācijas līdzekļu darbību, sakaru sistēmas, dziļumus un straumes ostā, kā arī ostas noteikumus. Bez tam, konkrētajā gadījumā ar velkoni MARSS-1, kura garums pārsniedz 24 metrus, vai tehniskā ziņā tam līdzvērtīgu kuģi, kapteiņi nevarēja iegūt vajadzīgo pieredzi, jo šāda tipa kuģis netiek izmantots Rīgas brīvostā. Arī apstākļi, ka velkoņi pamatā strādā ostā, nedod iespēju vadīties no ostas apmeklējumu skaita. Pie šādiem apstākļiem uzskatām, ka vienīgais normatīvajos aktos noteiktais kritērijs, kas var objektīvi kalpot, lai noteiktu termiņu pieredzes iegūšanai, pirms kuģa kapteinim izsniedz sertifikātu par atbrīvošanu no pienākuma

izmantojot loča pakalpojumus, ir noteikts Noteikumu par ločiem 13.punktā, kur norādīts, ka loča praktiskā apmācība ilgst vismaz trīs mēnešus. Uzskatām, ka šis trīs mēnešu termiņš ir pietiekams attiecīgās pieredzes iegūšanai, tai pat laikā intensīvas apmācības rezultātā nepieciešamo pieredzi var iegūt ātrāk”.

Papildus Rīgas brīvostas pārvalde norāda, ka visiem Rīgas brīvostas pārvaldes velkoņu kapteiņiem sertifikāti kuģošanai, neizmantojot loča pakalpojumus, tika izsniegti, jo kapteiņi ir izgājuši intensīvu teorētiskās un praktiskās apmācības kursu, katru dienu apmeklējot attiecīgo velkonu, tai skaitā kuģojot Rīgas brīvostas akvatorijā.

5.3.5. Rīgas brīvostas noteikumu 42.punktā noteikts, ka kuģi, kuru maksimālais garums ir lielāks par 24 metriem (izņemot minēto noteikumu 43.punktā norādītos kuģus), pārvietojoties ostā, kā arī, ienākot ostā vai izejot no ostas, obligāti izmanto loča pakalpojumus. Savukārt šo noteikumu 43.punktā noteikts, ka no loča pakalpojumiem tiek atbrīvoti „kuģi, kuru kapteinim ir Izņēmuma sertifikāts, kā arī – saskaņā ar ostas kapteiņa dienesta attiecīgās komisijas lēmumu – kuģi, kuri kuģo tikai ostas iekšējos ūdeņos, tehniskās un palīgflotes kuģi”.

Saskaņā ar Noteikumu par ločiem 5.punktu loča pakalpojumus drīkst neizmantojot šādi kuģi: „(..) ostā strādājošie tehniskās flotes un palīgflotes kuģi un (..) kuģi, kuru kapteinis ir saņēmis (..) sertifikātu par atbrīvošanu no pienākuma izmantot loča pakalpojumus (Izņēmuma sertifikāts)”. Savukārt minēto noteikumu 46.punktā ir noteikts, ka Izņēmuma sertifikātu var saņemt, ja kuģa kapteinis – (1) ar konkrēto kuģi (vai tehniskā ziņā līdzvērtīgu kuģi) ir regulāri (ne retāk, kā tas noteikts attiecīgās ostas noteikumos) apmeklējis ostu, izmantojot loča pakalpojumus; (2) pārvalda attiecīgās ostas kapteiņa sazināšanās valodu; (3) pārzina ostas navigācijas līdzekļu darbību, sakaru sistēmas, dziļumus un straumes ostā, kā arī ostas noteikumus. Savukārt Noteikumu par ločiem 47.punktā noteikts, ka Izņēmuma sertifikāta derīguma termiņš ir viens gads.

Atbilstoši Noteikumu par ločiem 32.punktam locis sniedz loča pakalpojumu, kuģiem ieejot ostā, izejot no ostas, pārtauvojoties ostā, noenkurojoties, paceļot enkuru, kuģu pietauvošanās un attauvošanās laikā pie piestātnēm, reida mucām un citiem objektiem, atrodoties uz kuģa. Locis sniedz kuģa kapteinim nepieciešamo informāciju, lai nodrošinātu kuģošanas drošību (..). Ņemot vērā norādītās loča funkcijas, ir secināms, ka, ja tiktu izpildītas Rīgas brīvostas prasības izmantot loča pakalpojumus uz velkoņiem, tad, sniedzot velkoņu pakalpojumu, loča pakalpojumi būtu jāizmanto gan attiecīgajam kuģim (izņemot, ja kuģa kapteinis ir saņēmis Izņēmuma sertifikātu), gan velkonim. Turklāt saskaņā ar Jūrlietu pārvaldes un jūras drošības likuma 34.panta pirmajā daļā noteikto kuģa kapteinis atbild par drošu kuģa navigāciju loča darbības laikā. Locis veic kuģa kapteiņa padomdevēja funkcijas kuģa manevros, kuģiem ienākot ostā, izejot no tās vai pārvietojoties tajā.

5.3.6. Saistībā Rīgas brīvdostas pārvaldes sniegto informāciju un iepriekš norādīto tiesību normu regulējumu, tika lūgts sniegt viedokli Latvijas Jūras administrācijai, Liepājas speciālās ekonomiskās zonas pārvaldei (turpmāk – Liepājas SEZ pārvalde) un Ventspils brīvdostas pārvaldei.

Saskaņā ar Latvijas Jūras administrācijas Kuģošanas drošības departamenta 27.01.2009 vēstuli Nr.10-13/1 - „velkonis, kas sniedz pakalpojumus ostas akvatorijā, ir uzskatāms par palīgflotes kuģi atbilstoši līguma noteikumiem ar ostas pārvaldi un tam nav saistoši MK noteikumi Nr.102 „Noteikumi par ločiem”. Uz visiem velkoņiem, ja tie sniedz ostas pakalpojumus ostā, attiecas konkrētās ostas noteikumi atbilstoši to izmantošanas mērķiem. Neatkarīgi no velkoņa tehniskajiem parametriem, tā darbību Rīgas brīvdostas akvatorijā reglamentē Rīgas brīvdostas noteikumu 43.punkts, kurā noteikts, ka no loča pakalpojumiem tiek atbrīvoti kuģi, kuru kapteinim ir Izņēmuma sertifikāts, kā arī – saskaņā ar ostas kapteiņa dienesta attiecīgās komisijas lēmumu – kuģi, kuri kuģo tikai ostas iekšējos ūdeņos, tehniskās un palīgflotes kuģi, atbilstoši ostas kapteiņa rīkojumam”.

Liepājas SEZ pārvalde un Ventspils brīvdostas pārvalde, atbildot uz jautājumu, vai to ostu velkoņa pakalpojuma sniedzējiem vai to kapteiņiem ir jāsaņem atļauja vai licence par atbrīvošanu no pienākuma izmantot loča pakalpojumus, norādīja:

- Liepājas SEZ pārvalde 24.10.2008.vēstulē Nr. 1.-3/R/439.//716. informē, ka velkoņiem, kas sniedz pakalpojumus Liepājas ostā, nav jāizmanto loča pakalpojumi.

- Ventspils brīvdostas pārvalde 27.10.2008.vēstulē Nr.1-3.1/1859 informē, ka saskaņā ar Ventspils brīvdostas noteikumiem velkoņiem ir noteikts ostas palīgkuģu statuss un šādiem kuģiem nav nepieciešams izmantot loča pakalpojumus.

Tādējādi, ņemot vērā iepriekš norādīto normatīvo regulējumu un sniegtos apsvērumus, Konkurences padome secina, ka Rīgas brīvdostas pārvaldes rīcība, pēc būtības attiecinot Noteikumos par ločiem noteiktās prasības PKL velkoņu kapteiņiem, lai varētu kuģot ostā neizmantojot loča pakalpojumus, nav uzskatāma par objektīvi pamatotu, rada šķēršļus PKL velkoņu pakalpojumu sniegšanai un kavē vai ierobežo konkurenci Rīgas brīvdostā.

Tāpat Konkurences padome konstatēja, ka Rīgas brīvdostas pārvaldes noteikumos nav noteikta kārtība, kādā atbilstoši šo noteikumu 43.punktam tiek pieņemts ostas kapteiņa dienesta attiecīgās komisijas lēmums par to kuģu atbrīvošanu izmantot loča pakalpojumus, kuri kuģo tikai ostas iekšējos ūdeņos, tehniskās un palīgflotes kuģus. Līdz ar to Rīgas brīvdostas pārvaldes rīcība šī lēmuma 5.1.apakšpunkta konstatētās faktiskās situācijas kontekstā, liekot velkoņa MARSS-1 un CASTOR kapteiņiem iziet trīs mēnešu praktisku apmācību Rīgas brīvdostā, izmantojot loča pakalpojumus, ņemot vērā, ka līdz velkoņa MARSS-1 ienākšanas ostā, šāda prasība netika izvirzīta un piemērota, ir vērtējama kā Rīgas brīvdostas pārvaldes diskriminējoša darbība, kas bez

objektīvi attaisnojoša iemesla neļauj PKL velkoņiem MARSS-1 un CASTOR uzsākt sniegt velkoņa pakalpojumus.

6. Rīgas brīvostas pārvaldes iebildumi par lietā Nr.2249/08/05/25 konstatētajiem pierādījumiem

Konkurences padomes Izpilddirekcija 18.02.2009. vēstulē Nr.350 nosūtīja Rīgas brīvostas pārvaldei uzaicinājumu iepazīties ar lietā Nr.2249/08/05/25 esošiem pierādījumiem un izteikt viedokli desmit dienu laikā no vēstules saņemšanas. Konkurences padome 03.03.2009. saņēma Rīgas brīvostas pārvaldes pārstāvja 02.03.2009. vēstuli Nr.2-266/22, kurā sniegts viedoklis un iebildumi par lietā esošajiem pierādījumiem. Saskaņā ar Konkurences likuma 26.panta sesto daļu Konkurences padome rakstiski paziņo procesa dalībniekiem, ka ir iegūta informācija, kas nepieciešama lēmuma pieņemšanai. Minētā panta septītā daļa nosaka, ka procesa dalībnieki var iepazīties ar lietu, izteikt savu viedokli un iesniegt papildu informāciju desmit dienu laikā no šā panta sestajā daļā noteiktā paziņojuma saņemšanas brīža. Konkurences padome var neņemt vērā informāciju, kas saņemta pēc šā termiņa izbeigšanās.

Administratīvā procesa likuma 43.panta otrā daļa nosaka, „ja termiņa pēdējā diena ir sestdiena, svētdiena vai likumā noteikta svētku diena, termiņa pēdējā diena ir nākamā darba diena”. Savukārt Administratīvā procesa likuma 43.panta ceturtā daļa nosaka, ka „procesuālo darbību, kurai beidzas termiņš, var izpildīt termiņa pēdējā dienā līdz pulksten 24, tas uzskatāms par nodotu termiņā. Ja šī darbība jāizpilda iestādē (..), termiņu uzskata par izbeigušos tai stundā, kad attiecīgā iestāde vai tiesa beidz darbu”.

Rīgas brīvostas pārvalde iepriekšminēto uzaicinājumu saņēma 18.02.2009., ko apliecina Rīgas brīvostas pārvaldes atzīme uz Konkurences padomes rīcībā esošās 18.02.2009. vēstules Nr.350 eksemplāra.

Ņemot vērā iepriekš norādītās Administratīvā procesa likuma normas, Konkurences likumā noteiktais desmit dienu termiņš viedokļa un papildu informācijas sniegšanai Rīgas brīvostas pārvaldei beidzās 02.03.2009. Rīgas brīvostas pārvaldes pilnvarotā pārstāvja vēstule, kas tika iesniegta Konkurences padomē personiski, tika saņemta tikai 03.03.2009., Konkurences padome secina, ka Rīgas brīvostas pārvalde ir nokavējusi viedokļa sniegšanas termiņu. Rīgas brīvostas pārvaldes pārstāvim 02.03.2009. vēstule Nr.2-266/22 Konkurences padomē bija jāiesniedz 02.03.2009. līdz pulksten 17:00. Viedoklis tiktu uzskatīts par iesniegtu laikā, ja arī minētā Rīgas brīvostas pārvaldes vēstule pastā (sakarū iestādē) būtu nodota 02.03.2009. (pasta zīmogs).

6.1. Rīgas Brīvostas pārvalde norāda, ka *Konkurences padome Rīgas brīvostas kapteņa rīkojumus, kas saistīti ar kuģošanas drošības pasākumiem, identificē (vērtē) kā tirgus dalībnieka – Rīgas brīvostas pārvaldes darbības. Šāds vērtējums ir nepareizs, ko pamatojam ar sekojošu:*

Valsts pārvaldes institucionālā sistēma jūrlietās ir noteikta Jūrlietu pārvaldes un jūras drošības likumā. Šī likuma „C” sadaļas III nodaļā, kas regulē kuģošanas drošības un aizsardzības noteikumus ostās, ir noteikts, kādas funkcijas veic ostas kapteinis, realizējot valsts pārvaldi jūrlietās. Šī likuma 33.panta pirmajā daļā noteikts, ka ostas kapteinis ir ostas pārvaldes amatpersona, kas saskaņā ar normatīvajiem aktiem, Starptautiskās jūras organizācijas normatīvajiem aktiem, Helsinku konvencijas un Helsinku komisijas rekomendāciju prasībām organizē un kontrolē kuģu satiksmi ostā un ostas pievadceļos, veic kuģošanas drošības kontroles funkcijas attiecībā uz kuģu satiksmi ostā, ostas akvatorijā, kuģuceļos, piestātnēs un terminālos.

Likuma par ostām 16.pants nosaka, ka kuģu satiksmes operatīvo vadību ostā un ostas pievadceļos, kā arī kuģošanas drošības kontroli ostā nodrošina ostas kapteinis. Ostas kapteiņa dienesta darbiniekus, kuri saistīti ar kuģošanas drošību, pieņem darbā ostas pārvaldē pēc attiecīgas sertificēšanas Latvijas Jūras administrācijā. Savukārt 17.pantā noteikts, ka ostas kapteiņa rīkojumi, kas saistīti ar kuģošanas drošības pasākumiem, ir obligāti visiem kuģiem, organizācijām, komercsabiedrībām, kā arī citām juridiskajām un fiziskajām personām.

No augšminētā redzams, ka

1) ostas pārvaldēm likums nav deleģējis tiesības veikt tās valsts pārvaldes funkcijas jūrlietās, kuras ir nodotas ostas kapteiņa kompetencē. Šīs funkcijas uz likuma pamata veic ostas kapteinis, pie kam, vadoties nevis no attiecīgās ostas pārvaldes norādījumiem, bet Latvijas un starptautiskiem normatīviem aktiem;

2) ostas pārvalde ne tikai ostas kapteini, bet jebkuru ostas kapteiņa dienesta darbinieku pieņem darbā nevis pēc sava ieskata, bet pēc attiecīgas sertificēšanas Latvijas Jūras administrācijā;

3) ostas kapteiņa rīkojumi, kas saistīti ar kuģošanas drošības pasākumiem, ir obligāti visiem, tai skaitā arī pašai ostas pārvaldei.

Attiecībā uz augstāk minēto Rīgas brīvostas pārvaldes viedokli Konkurences padome savu vērtējumu ir devusi šī lēmuma 2.2.apakšpunktā. Konkurences padome uzsver, ka normatīvajos aktos (Likuma par ostām 16.panta otrā daļa) attiecīgo amatu pretendentiem izvirzītā sertifikācijas prasība ir saistīta ar attiecīgo pretendentu zināšanu un prasmju pārbaudi. Latvijas Jūras administrācija neieceļ (ne arī atceļ) ostu pārvaldēs ne ostas kapteini, ne ostas kapteindienesta darbiniekus, kā arī tiem nav darba tiesisko attiecību.

Pats par sevi fakts, ka noteiktas ostas kapteiņa funkcijas un pienākumus nosaka Likums par ostām un citi normatīvie akti, neizslēdz Rīgas brīvostas pārvaldes atbildību par Konkurences likuma 13.panta pirmajā daļā noteiktā dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanu, kas tiek īstenota ar tās amatpersonu, kas realizē savu kompetenci šajā lēmumā konstatētajā veidā.

6.2. Rīgas brīvostas pārvalde norāda, ka

1) Rīgas brīvostas pārvaldes kompetencē nav izlemt ostas kapteiņa un ostas kapteiņa dienesta attiecīgās komisijas vietā jautājumus par atbrīvošanu no

pienākumu izmantot loča pakalpojumus. Līdz ar to nav pamata apgalvot, ka Rīgas brīvostas pārvalde ir izvirzījusi nepamatotu prasību velkoņu MARSS-1 kapteiņiem.

Nemot vērā šajā lēmumā iepriekš secināto, ka no konkurences tiesību viedokļa nav nekāda pamata izslēgt Rīgas brīvostas pārvaldes atbildību par tās amatpersonu (strukturvienību) rīcību, šāds Rīgas brīvostas pārvaldes arguments ir noraidāms kā nepamatots.

Rīgas brīvostas pārvaldes, tās amatpersonas un PKL sarakste (lēmuma 5.3.1.apakšpunkts) un Rīgas brīvostas pārvaldes faktiskā rīcība kopsakarā ar Rīgas brīvostas pārvaldes un citu personu lietā sniegto informāciju (lēmuma 5.3.2., 5.3.4. un 5.3.6.apakšpunkti) pārliecinoši pierāda, ka Rīgas brīvostas pārvalde kavēja tās konkurenta saimniecisko darbību velkoņu pakalpojumu sniegšanas tirgū Rīgas brīvostā.

Kā konstatēts lēmuma 5.3.6.apakšpunktā Rīgas brīvostas pārvalde nav nodrošinājusi, ka saskaņā ar Rīgas brīvostas noteikumu 43.punktu tiek izstrādātas prasības un kārtība, kādā kapteiņa dienesta attiecīgā komisija pieņem lēmumu par atbrīvojamu izmantot loča pakalpojumus kuģiem, kuri kuģo tikai ostas iekšējos ūdeņos, tehniskās un palīgflotes kuģiem.

2) *atļauja velkoņa pakalpojumu sniegšanai tiek dota noslēdzot līgumu ar attiecīgo komercsabiedrību par velkoņa pakalpojumiem Rīgas brīvostā. Ar SIA „PKL” šāds līgums ir noslēgts 26.09.2003., un pēc tā darbības pagarināšanas ir spēkā līdz 31.12.2010. Līdz ar to nav pamata apgalvot, ka Rīgas brīvostas pārvalde neļauj SIA „PKL” sniegt velkoņa pakalpojumus Rīgas brīvostā. Tai pat laikā Rīgas brīvostas pārvaldei saskaņā ar Likuma par ostām 7.panta otrās daļas 5.punktu ir pienākums savas kompetences ietvaros kontrolēt ostas komercsabiedrību darbības atbilstību likumiem, Ministru kabineta normatīvajiem aktiem un attiecīgās ostas pārvaldes nolikumam. Lai pārliecinātos par spēju nodrošināt velkoņa pakalpojumus, no SIA „PKL” tika pieprasīti dokumenti, kas to apliecina, šajā gadījumā, piemēram, velkoņa īpašuma apliecība, kuģošanas spējas apliecība, apdrošināšanas polises u.c. tai skaitā dokumentus, kas apliecina tiesības kuģot ostā bez loča. Šādas Rīgas brīvostas pārvaldes darbības, izpildot likumā noteiktās kontroles funkcijas, nav vērtējamas kā „... darbības, neļaujot bez objektīvi attaisnojoša iemesla SIA „PKL” velkoņiem MARSS-1 un CASTOR uzsākt sniegt velkoņa pakalpojumus.*

Rīgas brīvostas pārvaldes norādītais, ka nav pamata apgalvot, ka tā neļauj SIA „PKL” sniegt velkoņa pakalpojumus Rīgas brīvostā, neatbilst lēmuma konstatētajai Rīgas brīvostas pārvaldes faktiskajai rīcībai. Konkurences padome norāda, ka lēmuma 5.3.apakšpunktā (jo sevišķi, Rīgas brīvostas pārvaldes 16.09.2008. vēstulē Nr.1-12/19036 norādītais (sk. lēmuma 5.3.1. 6) punktu)) tika konstatēts, ka Rīgas brīvostas pārvalde sasaista atļaujas izsniegšanu darbības uzsākšanai PKL velkonim MARSS-1 ar pārējo PKL jau ostā strādājošo velkoņu dokumentu iesniegšanu. Turklāt arī pēc pieprasīto dokumentu saņemšanas Rīgas brīvostas pārvalde pieprasa jaunus velkoņa MARSS-1 dokumentus.

6.3. Rīgas brīvostas pārvalde 17.03.2009. tikšanās laikā ar Konkurences padomi iesniedza papildus argumentus un apsvērumus par lietā Nr.2249/08/05/25 esošajiem faktiem un pierādījumiem (Rīgas brīvostas pārvaldes 17.03.2009. vēstule Nr.1-09/533).

Rīgas brīvostas pārvalde ir jau vairākkārt sniegusi Konkurences padomei paskaidrojumus, ka lēmumi, kuri ierobežo SIA „PKL” rīcībā esošo velkoņu MARSS-1 un CASTOR izmantošanas iespējas pakalpojumu sniegšanai Rīgas brīvostā (Rīkojums Nr.21 un Rīkojums Nr.22), ir pieņēmis Rīgas brīvostas kapteinis. Šādai kapteiņa rīcībai nav ekonomiskas motivācijas, tā ir balstīta tikai un vienīgi uz drošas kuģošanas apsvērumiem Rīgas brīvostā. Ostas kapteinis ir neatkarīga, neitrāla persona, kuras rīkojumi ir saistoši visām personām attiecīgajā ostā. Tas pierāda, ka ostas kapteinis nav darbinieks klasiskā izpratnē, un līdz ar to viņš nav identificējams ar darba devēju, jo savu dienesta pienākumu pildīšanā nav pakļauts Rīgas brīvostas pārvaldes vadībai. Rīgas brīvostas kapteinis nav iesaistīts preču realizācijā vai pakalpojumu sniegšanā vai jebkādā citā ekonomiskā aktivitātē, tādēļ nevar tikt atzīts par tirgus dalībnieku. Ostas kapteiņa rīcība ir pielīdzināma tādām profesijām kā drošības dispečeri lidostās, dzelzceļā, ceļu satiksmē u.tml. Minēto profesiju pārstāvju pieņemtie lēmumi vai rīkojumi par drošības noteikumiem ietekmē tirgus dalībniekus, attiecas uz tiem. Ostas kapteinis var pieņemt vairākus lēmumus, kas tirgus dalībniekiem var nodrīt milzīgus ekonomiskus zaudējumus (ostas kapteinis var veikt kuģa aizturēšanu, ostā stāvoša kuģa izsūtīšanu jūrā vai pārvietošanu, noteikt maksimāli pieļaujamus kuģu izmērus - atsevišķos ostas rajonos, ostas kuģu ceļu, reidu un apgriešanās baseinu izmērus, jebkuram kuģim dot rīkojumu par loča pakalpojumu obligātu izmantošanu, uzlikt administratīvu sodu, u.tml.), bet šādā gadījumā tie nevar tikt uzskatīti par atteikšanos noslēgt darījumus Konkurences likuma 13.panta izpratnē.

Savu vērtējumu par Rīgas brīvostas pārvaldes atbildību par tās pieļauto konkurences tiesību pārkāpumu, kuru īstenojusi tās amatpersona vai struktūrvienība, Konkurences padome jau ir sniegusi lēmuma 2.2. un 6.1.apakšpunktā.

Turklāt jānorāda, ka Rīgas brīvostas pārvaldes nolikuma 7.sadaļas „Brīvosta pārvaldnieka tiesības un pienākumi” 7.3.5.apakšpunkts nosaka, ka brīvostas pārvaldniekam ir pienākums atbilstoši savai kompetencei nodrošināt ostā kuģošanu un tās drošību, organizēt ostā ziemas navigāciju un 7.4.13.apakšpunkts nosaka, ka brīvostas pārvaldniekam ir tiesības izdot rīkojumus atbilstoši savai kompetencei. Saskaņā ar Likuma par ostām 17.panta pirmo un otro daļu noteikts, ka ostas kapteiņa funkcijas, tiesības un pienākumus nosaka Jūrlietu pārvaldes un jūras drošības likums, Likums par ostām un citi normatīvie akti, kā arī, ka ostas kapteiņa rīkojumi, kas saistīti ar kuģošanas drošības pasākumiem, ir obligāti visiem kuģiem, organizācijām, komercsabiedrībām, kā arī citām juridiskām un fiziskajām personām. Savukārt Rīgas brīvostas pārvaldes izstrādātā Rīgas brīvostas kapteiņa amata apraksta 13.punktā ir noteikts, ka darbiniekam ir pienākums „(..) sniegt priekšlikumus

kuģošanas drošības jomā, jūrniecības normatīvo dokumentu izstrādāšanā”. Attiecīgi Konkurences padome secina, ka saskaņā ar Rīgas brīvostas pārvaldes nolikumu (lēmuma 2.2.apakšpunkts) Rīgas brīvostas pārvaldnieka kompetencē ir izvērtēt pasākumus, kas tiek veikti, pamatojoties uz kuģošanas drošības apsvērumiem. No iepriekš minētā arī izriet, ka līdztekus normatīvajos aktos noteiktajām ostas kapteiņa pilnvarām Rīgas brīvostas pārvalde ir tiesīga izvirzīt pārraudzības prasības, kas nodrošina darba devēja un darbinieka tiesiskās attiecības.

Jau iepriekš⁴ Konkurences padome ir secinājusi, ka „(..) ostas pārvaldes (vai attiecīgo amatpersonu) darbība, nodrošinot kuģošanas drošību ostā, ir uzskatāma par publisko funkciju pēc būtības”. Tomēr, izvērtējot konkrētās situācijas apstākļus (lēmuma 5.1. un 5.2.apakšpunkti), Konkurences padome ir secinājusi, ka Rīkojumu Nr.21 un Nr.22 izdošanas konteksts, secība un īstenošana tieši liecina par konkurenta saimnieciskās darbības ierobežošanu un kavēšanu velkoņu pakalpojumu sniegšanas tirgū par labu Rīgas brīvostas pārvaldei. Ar minēto rīkojumu palīdzību ostas kapteinis ir nodrošinājis Rīgas brīvostas pārvaldei, kas arī ir uzsākusi sniegt velkoņu pakalpojumus, izdevīgākus apstākļus un labvēlīgākus nosacījumus velkoņu pakalpojuma sniegšanā nekā tie ir tās konkurentam. Ņemot vērā, ka ostas kapteinis ir darba tiesiskās attiecībās ar Rīgas brīvostas pārvaldi, secināms, ka ostas kapteiņa izdotie rīkojumi ir par labu tā darba devēja saimnieciskajām interesēm.

Dominējošā stāvoklī esoša tirgus dalībnieka atbildība ietver arī atbildību par tās amatpersonu rīcību, ja tā šķietami saistīta ar likumā noteikto funkciju realizāciju, kas rada konkurences ierobežošanu vai kavēšanu.

6.4. Rīgas brīvostas pārvalde 20.03.2009.vēstulē Nr.1-09/569 informē Konkurences padomi, ka *Rīgas brīvostas pārvaldes valde, iepazīstoties ar Konkurences padomes 18.02.2009. vēstulē Nr.350 (Par uzaicinājumu iepazīties ar lietā Nr.2249/08/05/25 „Par Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas ģenerālklausulā un 13.panta pirmās daļas 1.punktā noteikto aizliegumu pārkāpumu Rīgas brīvostas pārvaldes darbībās”) un 18.03.2009. vēstulē Nr.547 sniegto informāciju nolēma (19.03.2009. lēmums Nr.26, Prot.Nr.3., p.1) līdz 30.04.2009. pārtraukt velkoņu pakalpojumu sniegšanu Rīgas brīvostā un iznomāt velkoņus SANTA un STELLA komercsabiedrībai, ar kuru tiks noslēgts līgums par velkoņu pakalpojumu sniegšanu, tādējādi nodalot velkoņa pakalpojumu sniegšanu no pārējām Rīgas brīvostas pārvaldes funkcijām. Līdz ar to, Rīgas brīvostas pārvalde uzskata, ka tā ir rakstveidā apņēmusies pildīt tiesisku pienākumu, kas novērš iespējamu konkurences kavēšanu, ierobežošanu vai deformēšanu velkoņu pakalpojumu tirgū Rīgas brīvostā atbilstoši Konkurences likuma 27.² panta otrās daļas noteikumiem.*

Tāpat Rīgas brīvostas pārvalde norāda, ka Rīgas brīvostas pārvaldei normatīvos aktos nav noteiktas tiesības atcelt kapteiņa rīkojumus, kas izdoti

⁴ Konkurences padomes 11.10.2006. lēmums Nr.116 „Par SIA „Tosmares kuģu remonts” 10.02.2005. iesniegumu”, pieejams http://www.kp.gov.lv/uploaded_files/2006/DE02_116_1110.pdf

organizējot un kontrolējot kuģu satiksmi ostā un ostas pievadceļos, veicot kuģošanas kontroles funkcijas attiecībā uz kuģu satiksmi ostā, ostas akvatorijā, kuģu ceļos, piestātnēs un terminālos.

Ņemot vērā augšminēto un vadoties no Konkurences likuma 27.² panta otrās daļas noteikumiem, Rīgas brīvostas pārvalde lūdz izbeigt lietas izpēti.

Atbilstoši Konkurences likuma 27.² panta pirmajai un otrajai daļai, Konkurences padome lēmumu par lietas izpētes izbeigšanu pieņem šā panta otrajā daļā un administratīvā procesa likumā noteiktajos gadījumos. Lēmumu par lietas izpētes izbeigšanu var pieņemt, ja tirgus dalībnieks rakstveidā apņemas pildīt noteiktus tiesiskos pienākumus, kas novērš konkurences kavēšanu, ierobežošanu vai noformēšanu, un, Konkurences padome, izvērtējusi lietas faktiskos un tiesiskos apstākļus, uzskata to par lietderīgu.

Konkurences padome, izvērtējot Rīgas brīvostas pārvaldes piedāvāto tiesisko pienākumu šajā lēmumā konstatēto faktisko un tiesisko apstākļu kontekstā, uzskata, ka nav lietderīgi pieņemt lēmumu par lietas izpētes izbeigšanu.

Rīgas brīvostas pārvaldes piedāvātais tiesiskais pienākums nenovērš no Rīgas brīvostas pārvaldes Kuģošanas departamenta ostas kapteiņa izdotā Rīkojuma Nr.21 un Nr.22 īstenošanas izrietošās negatīvās sekas konkurencei, kas konstatētas šī lēmuma 5.1. un 5.2.apakšpunktā. Tāpat šāds tiesiskais pienākums nenovērš no lēmuma 5.3.apakšpunktā aprakstītās Rīgas brīvostas pārvaldes rīcības rezultātā radušās sekas, kā arī šādas rīcības atkārtošanos.

7. Pārkāpuma konstatēšana, tiesiskā pienākuma un naudas soda uzlikšana

Ņemot vērā visu augstāk minēto, Konkurences padome secina, ka Rīgas brīvostas pārvaldes darbības atbilst Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas 1.punkta pārkāpuma pazīmēm, kas izpaužas kā atteikšanās slēgt darījumu vai darījuma noteikumu grozīšana bez objektīvi attaisnojoša iemesla. Tādējādi Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas 1.punktā ietvertajam sastāvam kā speciālajai tiesību normai dodama priekšroka pret Konkurences likuma 13.panta pirmajā daļā ietverto ģenerālklausulu, kas šajā gadījumā attiecīgi uzskatāma par vispārīgo tiesību normu.

Līdz ar to Konkurences padome konstatē, ka Rīgas brīvostas pārvaldes darbības satur Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas 1.punkta pārkāpumu, kas izpaužas kā:

1) velkoņu pakalpojumu sniedzēju diskriminācija, izvirzot nepamatotas prasības, kas izpaužas, nosakot ar Rīkojumu Nr.21 kuģiem, kuru GT pārsniedz 20 000 tonnas vai to garums pārsniedz 180 metrus, izmantot divus velkoņu ar kopējo jaudu ne mazāku kā 7300 kW. Rīgas brīvostas pārvalde Rīkojumu Nr.21 izdeva vienlaicīgi ar sava otra velkoņa STELLA darbības uzsākšanu, un velkoņu kopējā jauda un skaits atbilst tās īpašumā esošo velkoņu jaudai un skaitam. Faktiskā situācija norāda, ka kuģiem velkoņa pakalpojumi tiek sniegti, neievērojot Rīkojumā Nr.21 noteiktās prasības, no kā izriet, ka Rīkojumam

Nr.21 izdošanas pamatojums ir tikai formāla rakstura, kā arī ostas kapteiņa rīcība liecina, ka tieši šādas Rīkojumā Nr.21 noteiktās velkoņu tehniskās prasības nav objektīvi pamatotas ar kuģošanas drošību. Tādā veidā, uzsākot darboties velkoņu pakalpojumu tirgū, Rīgas brīvostas pārvalde radīja sev nepamatotas priekšrocības, ierobežojot un kavējot konkurenci velkoņu pakalpojumu tirgū;

2) nepamatotas prasības izvirzīšana, nosakot ar Rīkojumu Nr.22 KSC veikt centralizētu informācijas pieteikumu saņemšanu caur kuģu aģentējošām firmām velkoņu pakalpojumu sniegšanai un noteikt velkoņa pakalpojuma sniegšanas kārtību, kuras rezultātā tiek būtiski ierobežota konkurence un kavēta konkurentu darbība velkoņu pakalpojumu tirgū Rīgas brīvostā. Rīgas brīvostas pārvalde, izmantojot to, ka bez KSC atļaujas ir aizliegta kuģu kustība ostā, bez objektīvi attaisnojoša iemesla ir aizliegusi PKL apkalpot kuģus, tādā veidā diskriminējot konkurentus un radot sev izdevīgākus nosacījumu pakalpojuma sniegšanā nekā tie ir tās konkurentam;

3) bez objektīvi attaisnojoša iemesla kavējot atļaujas došanu PKL velkoņiem MARSS-1 un CASTOR uzsākt sniegt velkoņu pakalpojumus, kā arī izvirzot nepamatotu prasību velkoņa MARSS-1 kapteiņiem iziet trīs mēnešu praktisku apmācību Rīgas brīvostā. Minēto darbību rezultātā Rīgas brīvostas pārvalde ir kavējusi un deformējusi konkurenci velkoņa pakalpojuma tirgū.

7.1. Naudas soda noteikšana un aprēķināšana

1) Saskaņā ar Konkurences likuma 14. panta pirmo un otro daļu, ja Konkurences padome konstatē tirgus dalībnieku darbībās šī likuma 13.panta pārkāpumu, tā pieņem lēmumu par pārkāpuma konstatēšanu, tiesiskā pienākuma uzlikšanu un naudas soda piemērošanu. Naudas sodu tirgus dalībniekiem var uzlikt līdz 5 (piecu) procentu apmēram no to pēdējā finanšu gada neto apgrozījuma katram, bet ne mazāk kā 250 latu katram. Lai noteiktu soda naudas apmēru, Konkurences padome izvērtēja pārkāpumu atbilstoši Ministru kabineta 2008.gada 29.septembra noteikumiem Nr.796 „Kārtība, kādā nosakāms naudas sods par Konkurences likuma 11. panta pirmajā daļā un 13. pantā paredzētajiem pārkāpumiem” (turpmāk – Noteikumi Nr.796), kopsakarā ar Administratīvā procesa likuma 66.panta pirmajā daļā noteiktajiem lēmuma satura noteikšanas pamatprincipiem.

2) Noteikumu Nr.796 3.punktā noteikts, ka naudas sodu aprēķina procentos no tirgus dalībnieka pēdējā noslēgtā finanšu gada neto apgrozījuma pirms pārkāpuma konstatēšanas dienas. Noteikumu Nr.796 5.punkts nosaka, ka „ja Konkurences likuma (..) 13.pantā paredzēto pārkāpumu izdarījusi (..) publiska persona, kas privāto tiesību jomā Konkurences likuma 1.panta 9.punkta izpratnē darbojas kā tirgus dalībnieks, naudas sodu aprēķina no minētās personas saimnieciskās darbības ienākumiem pēdējā noslēgtajā finanšu gadā”.

Tā kā minēto dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas pārkāpumu Konkurences padome ar lēmumu konstatē 24.03.2009., pārkāpumā iesaistītā

tirgus dalībnieka naudas soda apmērs tiek aprēķināts no 2008.gada neto apgrozījuma.

Konkurences padome 02.03.2009. vēstulē Nr.434 lūdza Rīgas brīvostas pārvaldes iesniegt apstiprinātu 2008.gada neto apgrozījumu (ieņēmumi no pamatdarbības).

Rīgas brīvostas pārvalde 09.03.2008. vēstulē Nr.1-09/484 norādīja, ka tā nav apstiprinājusi 2008.gada pārskatu, līdz ar to nav iespējams iesniegt apstiprinātu 2008.gada neto apgrozījumu. Rīgas brīvostas pārvalde arī informēja, ka saskaņā ar grāmatvedības uzskaites datiem Rīgas brīvostas pārvaldes 2008.gada neto apgrozījums bija LVL (*), tai skaitā LVL (*) – atskaitījumi no ostas maksām, kas pēc Rīgas brīvostas pārvaldes domām nav ienākums no saimnieciskās darbības.

3) Ievērojot Likuma par ostām 12.panta pirmo, otro un ceturto daļu, kas nosaka ostas pārvalžu finanšu līdzekļu avotus, izmantošanu un uzskaiti, kā arī tā paša likuma 13.panta pirmo daļu un 14.panta pirmo un otro daļu, no kā izriet, ka ostas pārvalde nosaka ostas maksas, saņemtās ostas maksas tiek ieskaitītas Rīgas brīvostas pārvaldes budžetā. Saskaņā ar Likuma par ostām 14.panta otro daļu atskaitījums pašvaldībai desmit procentu apmērā tiek izmantots ostas infrastruktūras attīstībai.

Likums „Par nodokļiem un nodevām” nosaka publisko maksājumu sistēmu, kuru veido nodokļi, kā arī valsts un pašvaldības nodevas. Minētā likuma 10.panta pirmā daļa nosaka, ka „valsts nodevas tiek uzliktas saskaņā ar likumiem un Ministru kabineta noteikumiem, pašvaldības nodevas – ar pašvaldības domes (padomes) izdotajiem saistošajiem noteikumiem”. Likuma „Par nodokļiem un nodevām” 11. un 12.pants nosaka valsts un pašvaldību nodevu objektus. Izvērtējot minētās normas, secināms, ka ostas pārvalžu noteiktās ostas maksas nav nodoklis vai pašvaldības nodeva un attiecīgi tās nevar tikt iekļautas publisko maksājumu sistēmā, tādējādi naudas sodu aprēķina no Rīgas brīvostas pārvaldes neto apgrozījuma 2008.gadā, kas veido LVL (*).

4) Konkurences padome saskaņā ar Noteikumu Nr.796 13.punktu ņēma vērā pārkāpuma smagumu un ilgumu. Noteikumu Nr.796 15.punktā noteikts, ka „pēc pārkāpuma veida par (..) smagu pārkāpumu uzskata dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu (..)”. Tādējādi Rīgas brīvostas pārvaldes pārkāpums uzskatāms par smagu pārkāpumu, par kādu Noteikumu Nr.796 18.3.apakšpunktā paredzēts naudas sods no 0,5 % līdz 1,5 % no pēdējā finanšu gada neto apgrozījuma.

Ievērojot Administratīvā procesa likuma 13.pantu, 65.panta trešo daļu un 66. panta pirmo daļu, kas nosaka samērīguma principa un lietderības apsvērumu piemērošanu administratīvā procesa ietvaros, Konkurences padome uzskata par samērīgu, ņemot vērā pārkāpuma raksturu un sekas, kas aprakstītas šī lēmuma 5.punktā, piemērot naudas sodu 1 % apmērā no Noteikumu Nr.796 18.3.apakšpunktā noteiktā naudas soda apmēra no Rīgas brīvostas pārvaldes neto apgrozījuma 2008.gadā, t.i., LVL (*).

Konkurences padome secina, ka Rīgas brīvostas pārvaldes izdarītais pārkāpums ilgst no 2008.gada 7.augusta līdz pat šim brīdim, t.i., pārkāpums ilgst mazāk kā gadu. Tādējādi saskaņā ar Noteikumu Nr.796 19.1.apakšpunktu jau iepriekš norādītā naudas soda apmēru, kas noteikts saskaņā ar šo noteikumu 18.3.apakšpunktu, nepaliek.

5) Saskaņā ar Noteikumu Nr.796 23.punktu kopējo naudas soda apmēru var samazināt, ja pastāv vismaz viens no 23.1.apakšpunktā uzskaitītajiem atbildību mīkstinošiem apstākļiem, t.i.: pārkāpums pārtraukts, tiklīdz tirgus dalībnieks saņēmis no padomes informāciju par iespējamo Konkurences likuma 13.pantā minēto pārkāpumu (23.1.1.), tirgus dalībnieks brīvprātīgi novērsis pārkāpuma sekas, pirms Konkurences padome pieņēmusi lēmumu par pārkāpuma konstatēšanu (23.1.2.), tirgus dalībnieks pēc savas iniciatīvas sniedzis pilnīgu un patiesu informāciju vai pierādījumus, kuriem bijusi būtiska nozīme Konkurences likuma 13.pantā minēto pārkāpumu konstatēšanā (23.1.3.), tirgus dalībnieks atlīdzinājis zaudējumus, kas radušies no izdarītā pārkāpuma (23.1.5.). Tāpat Konkurences padome ir tiesīga samazināt naudas soda apmēru, ievērojot Noteikumu Nr.796 23.2.apakšpunktu.

Konkurences padome, nosakot naudas sodu, ņem vērā, ka Rīgas brīvostas pārvalde pirms Konkurences padomes lēmuma pieņemšanas ir ierosinājusi pārtraukt velkoņa pakalpojumu sniegšanu Rīgas brīvostā un iznomāt velkoņu SANTA un STELLA, tādējādi veicot darbības, kas vērstas uz negatīvo seku novēršanu konkurencei. Tādējādi, ievērojot Noteikumu Nr.796 23.1.2.apakšpunktu, Konkurences padome uzskata par pamatotu Rīgas brīvostas pārvaldei samazināt naudas sodu, nosakot to LVL 45 000 apmērā.

Konkurences padomes ieskatā nav konstatējami citi Noteikumu Nr.796 23.punktā norādītie apstākļi naudas soda samazināšanai.

6) Saskaņā ar Noteikumu Nr.796 21.punktu kopējo naudas soda apmēru var palielināt, ja pastāv vismaz viens no 21.1.apakšpunktā uzskaitītajiem atbildību pastiprinošiem apstākļiem, t.i., tirgus dalībnieks tā paša veida pārkāpumu izdarījis atkārtoti, un Konkurences padome to ir konstatējusi un pieņēmusi attiecīgu lēmumu (21.1.1.) un tirgus dalībnieks kavē izmeklēšanu un slēpj izdarīto pārkāpumu (21.1.3.).

Konkurences padome, izvērtējot konkrētās lietas apstākļus, secina, ka Rīgas brīvostas pārvaldes darbībās nav konstatējami atbildību pastiprinoši apstākļi atbilstoši Noteikumu Nr.796 21.1.1., 21.1.3. un 21.2.apakšpunktos norādītajam.

Ņemot vērā minēto, Konkurences padome secina, ka Rīgas brīvostas pārvaldei galīgais naudas sods piemērojams LVL 45 000 apmērā.

7.2. Tiesiskā pienākuma uzlikšana

Izvērtējot lietā konstatētos faktiskos apstākļus, ņemot vērā iepriekšējā punktā secināto, kā arī ievērojot samērīgumu un lietderības apsvērumus, secināms, ka Rīgas brīvostas pārvaldei ir uzliekami tiesiskie pienākumi. Tikai šādā veidā tiktu nodrošināta lēmumā konstatēto pārkāpumu un no tā izrietošo

konkurencei nelabvēlīgo seku novēršana, izbeigšana, kā arī novērsta šo pārkāpumu turpmāka atkārtošānās.

Konkurences padome, izvērtējot lietā konstatētos faktus attiecībā uz pārkāpuma veidu, raksturu un pastāvošām sekām velkoņu pakalpojumu tirgū Rīgas brīvostā kopsakarā ar tiesību normu piemērošanu no taisnīguma un lietderības apsvērumiem, konstatē, ka ir nepieciešama šo tiesisko pienākumu izpilde, kas lēmuma spēkā stāšanās brīdī novērš būtisku sabiedrisko interešu un personas mantas aizskārumu, vienlaikus samērīgi ierobežojot Rīgas brīvostas pārvaldes tiesības vai tiesiskās intereses.

Ievērojot uzliekamo tiesisko pienākumu saturu un raksturu, to izpildei un paziņošanai par tiesisko pienākumu izpildi Konkurences padomei, tiek noteikts atbilstošs un samērīgs laika periods.

Tādējādi šo apsvērumu ietvaros, lai izbeigtu pārkāpumu, novērstu tā sekas un turpmāko atkārtošanos, Rīgas brīvostas pārvaldei un tās amatpersonām ir nepieciešams uzlikt šādus tiesiskos pienākumus:

1. nekavējoties atļaut SIA „PKL flote” velkoņiem MARSS-1 un CASTOR uzsākt sniegt velkoņa pakalpojumus Rīgas brīvostā. Turpmāk, nosakot prasības, kādā velkoņi uzsāk sniegt pakalpojumus Rīgas brīvostā, aizliegts izvirzīt papildus nosacījumus, kas pēc būtības nav saistītas ar konkrētā velkoņa darbības uzsākšanu Rīgas brīvostā. Rīgas brīvostas pārvalde 5 (piecu) dienu laikā no šajā punktā noteiktā pienākuma izpildes iesniedz Konkurences padomei rakstisku apstiprinājumu, kas apliecina šajā punktā noteiktā pienākuma izpildi;

2. nodrošināt, ka prasības, kas tiek piemērotas velkoņa pakalpojuma sniedzējiem (attiecībā uz gan jau esošajiem tirgus dalībniekiem, gan jauniem tirgus dalībniekiem), ir iepriekš zināmas un skaidri saprotamas, objektīvi pamatotas un vienlīdzīgas, kas nepieļauj atsevišķu velkoņu pakalpojumu sniedzēju diskriminēšanu;

3. pārtraukt piemērot Rīgas brīvostas pārvaldes Kuģošanas departamenta ostas kapteiņa 2008.gada 12.augusta rīkojumā Nr.22 ietverto prasību Kuģu satiksmes centra dienestam veikt centralizētu informācijas pieteikumu saņemšanu no kuģu aģentiem vai īpašniekiem velkoņu pakalpojumu sniegšanai, nosakot velkoņu pakalpojumu sniegšanas kārtību;

4. 10 (desmit) dienu laikā no lēmuma spēkā stāšanās dienas nodrošināt, ka tiek informēti SIA „PKL flote”, kuģu aģentējošie komersanti, stividorkompānijas un citi rīkojuma adresāti par 3.punktā noteikto prasību turpmāku nepiemērošanu. Rīgas brīvostas pārvalde 10 (desmit) dienu laikā no šajā punktā noteiktā pienākuma izpildes iesniedz Konkurences padomei apstiprinātu vēstules kopiju, kas apliecina šajā punktā noteiktā pienākuma izpildi;

5. pārtraukt jebkādā veidā regulēt velkoņu pakalpojumu sniedzēju un to klientu attiecības (tai skaitā, aizliegts dot jebkādus rīkojumus/norādījumus (t.sk. arī mutiskus) Rīgas brīvostas pārvaldes amatpersonām un velkoņa pakalpojuma saņēmējiem attiecībā uz velkoņa pakalpojuma sniedzēju izvēli, izņemot Rīgas

domes 07.03.2006. saistošajos noteikumos Nr.42 „Rīgas brīvostas noteikumi” paredzēto);

6. uzdot viena mēneša laikā no lēmuma spēkā stāšanās dienas Rīgas brīvostas pārvaldei nodot citai juridiskai personai (piemēram, velkoņus atsavinot vai nododot nomā) velkoņa pakalpojumu sniegšanu, nodalot to no tās pārējo funkciju veikšanas. Rīgas brīvostas pārvalde 10 (desmit) dienu laikā no šajā punktā noteiktā pienākuma izpildes iesniedz Konkurences padomei rakstisku apstiprinājumu, kas apliecina šajā punktā noteiktā pienākuma izpildi.

Tiesisko pienākumu izpilde nodrošinās, ka tiek pārtraukta konkurences kavēšana velkoņu pakalpojumu tirgū Rīgas brīvostā. Tiesiskie pienākumi ir samērīgi, jo labums, ko sabiedrība iegūst ar ierobežojumiem, kas uzlikti adresātam ar mērķi novērst Konkurences likuma pārkāpumu, ir lielāks nekā viņa tiesību vai tiesisko interešu ierobežojums.

Atbilstoši Konkurences likuma 27.¹ pantā noteiktajam, lēmuma pārsūdzēšana neaptur uzlikto tiesisko pienākumu izpildi (izņemot lēmuma darbību daļā par soda uzlikšanu).

Nemot vērā iepriekš minēto un pamatojoties uz Konkurences likuma 8.panta pirmās daļas 3.punktu, 13.panta pirmās daļas 1.punktu, 14. panta pirmo daļu un otrās daļas 1.punktu, Administratīvā procesa likuma 8., 13.pantu, 65.panta trešo daļu un 66.pantu, Ministru kabineta 2008.gada 29.septembra noteikumu Nr.796 „Kārtība, kādā nosakāms naudas sods par Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā un 13.pantā paredzētajiem pārkāpumiem” 3., 5., 13., 15.punktu, 18.3., 19.1. un 23.1.2.apakšpunktu Konkurences padome

nolēma:

1. Konstatēt Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas 1.punktā noteiktā aizlieguma pārkāpumu Rīgas brīvostas pārvaldes darbībā.

2. Uzlikt Rīgas brīvostas pārvaldei, ostas kapteinim un citām Rīgas brīvostas amatpersonām tiesiskos pienākumus no lēmuma spēkā stāšanās brīža:

2.1. nekavējoties atļaut SIA „PKL flote” velkoņiem MARSS-1 un CASTOR uzsākt sniegt velkoņa pakalpojumus Rīgas brīvostā. Turpmāk, nosakot prasības, kādā velkoņi uzsāk sniegt pakalpojumus Rīgas brīvostā, aizliegts izvirzīt papildus nosacījumus, kas pēc būtības nav saistītas ar konkrētā velkoņa darbības uzsākšanu Rīgas brīvostā. Rīgas brīvostas pārvalde 5 (piecu) dienu laikā no šajā punktā noteiktā pienākuma izpildes iesniedz Konkurences padomei rakstisku apstiprinājumu, kas apliecina šajā punktā noteiktā pienākuma izpildi;

2.2. nodrošināt, ka prasības, kas tiek piemērotas velkoņa pakalpojuma sniedzējiem (attiecībā uz gan jau esošajiem tirgus dalībniekiem, gan jauniem tirgus dalībniekiem), ir iepriekš zināmas un skaidri saprotamas, objektīvi

pamatotas un vienlīdzīgas, kas nepieļauj atsevišķu velkoņu pakalpojumu sniedzēju diskriminēšanu;

2.3. pārtraukt piemērot Rīgas brīvostas pārvaldes Kuģošanas departamenta ostas kapteiņa 2008.gada 12.augusta rīkojumā Nr.22 ietvertu prasību Kuģu satiksmes centra dienestam veikt centralizētu informācijas pieteikumu saņemšanu no kuģu aģentiem vai īpašniekiem velkoņu pakalpojumu sniegšanai, nosakot velkoņu pakalpojumu sniegšanas kārtību;

2.4. 10 (desmit) dienu laikā no lēmuma spēkā stāšanās dienas nodrošināt, ka tiek informēti SIA „PKL flote”, kuģu aģentējošie komersanti, stividorkompānijas un citi rīkojuma adresāti par 2.3.punktā noteikto prasību turpmāku nepiemērošanu. Rīgas brīvostas pārvalde 10 (desmit) dienu laikā no šajā punktā noteiktā pienākuma izpildes iesniedz Konkurences padomei apstiprinātu vēstules kopiju, kas apliecina šajā punktā noteiktā pienākuma izpildi;

2.5. pārtraukt jebkādā veidā regulēt velkoņu pakalpojumu sniedzēju un to klientu attiecības (tai skaitā, aizliegts dot jebkādus rīkojumus/norādījumus (t.sk. arī mutiskus) Rīgas brīvostas pārvaldes amatpersonām un velkoņa pakalpojuma saņēmējiem attiecībā uz velkoņa pakalpojuma sniedzēju izvēli, izņemot Rīgas domes 07.03.2006. saistošajos noteikumos Nr.42 „Rīgas brīvostas noteikumi” paredzēto);

2.6. uzdot viena mēneša laikā no lēmuma spēkā stāšanās dienas Rīgas brīvostas pārvaldei nodot citai juridiskai personai (piemēram, velkoņus atsavinot vai nododot nomā) velkoņa pakalpojumu sniegšanu, nodalot to no tās pārējo funkciju veikšanas. Rīgas brīvostas pārvalde 10 (desmit) dienu laikā no šajā punktā noteiktā pienākuma izpildes iesniedz Konkurences padomei rakstisku apstiprinājumu, kas apliecina šajā punktā noteiktā pienākuma izpildi.

3. Uzlikt Rīgas brīvostas pārvaldei naudas sodu 45 000 latu (četrdesmit pieci tūkstoši lati) apmērā. Uzlikto naudas sodu 45 (četrdesmit piecu) dienu laikā no lēmuma spēkā stāšanās dienas ieskaitīt valsts budžetā (saņēmējs: Valsts kase reģ. Nr.90000050138, konta Nr. LV93TREL1060001010900, BIC: TREL LV22), norādot lēmuma par naudas soda uzlikšanu numuru un datumu, un 10 dienu laikā pēc naudas soda samaksas paziņot par to Konkurences padomei, iesniedzot maksājumu uzdevuma apliecinātu kopiju.

4. Izbeigt lietas Nr.2249/08/05/25 izpēti daļā par 13.panta pirmās daļas ģenerālklauzulas pārkāpumu Rīgas brīvostas pārvaldes darbībās.

Saskaņā ar Konkurences likuma 8.panta otro daļu Konkurences padomes lēmumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no lēmuma spēkā stāšanās dienas.

(*) - Ierobežotas pieejamības informācija

Priekšsēdētāja v.i.

R. Jonītis